

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 29-го Децембра, 1904. Число 52. — Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, December 29, 1904. No. 52.

ЧИТАЙТЕ!

Въ мѣсяцю Януару 1905 р. буде „Союзъ" принимати новыхъ членôвъ вôдъ 1 до 31 лѣтъ безъ вступного а вôдъ 31 до 45 за половину вступного.

К. Кирчôвъ, предс. „Союза".

НОВИНКИ.

— ПО страшной катастрофѣ корабля „Дженералъ Сльокумъ", по оглядженю комісіею всѣхъ перевозовыхъ кораблѣвъ, здавало ся що подôбна катастрофа вже неможлива. Тымчасомъ на перевозовôмъ корабли Ґленъ Айлендъ, дня 23 грудня зчинивъ ся нагло огонь, въ котрôмъ згинуло 9 особъ. Се щасте, що не було на корабли много пасажерôвъ, бо жертвы въ людяхъ були бы далеко больші. Згинули палячѣ и робôтники що працювали на сподѣ корабля. Звôдки повставъ огонь на разѣ незвѣсно. Згорѣла цѣла верхня часть корабля.

— ПÔСЛЯ справоздания Бюра Працѣ въ Вашинґтонѣ майнеры въ Огайо заробили сего року пересѣчно $496 60 на рôкъ, або о $55.32 больше якъ въ роцѣ минувшôмъ.

— ВЪ Синсинати, О, привели 23 сего мѣсяця на продажь недавно зловленого медведя. Медвѣдь вырвавъ ся зъ клѣтки, покусавъ 3 людей и немало переполоху наробивъ въ мѣстѣ доки его не зловили.

— 70 лѣтный мужъ п. Ґиллендъ, зъ Гомстедъ, Па. залицявъ ся до 17 лѣтнои дѣвчины и черезъ се жѣнка его подала о розводъ. П. Ґиллендъ уходить за дуже набожного чоловѣка а маетокъ его выносить надъ $100.000.

— ВЪ Ню Йорку мають побудовати централне діпо (стацію), що займе кôльканайцять блакôвъ мѣста вôдъ 42 до 57 улицѣ и вôдъ Медисонъ евеню до Лексинґтонъ.

— БРАКЪ воды причиною безробôтя. Сегорôчный бракъ воды дае ся сильно вôдчувати не лишь въ майнахъ мягкого угля, въ печахъ коксовыхъ, рôжного рода фабрикахъ, але и при твердôмъ углю.

Єсли слѣдуючій мѣсяць буде такій сухій якъ 3 послѣдни, то на майнерôвъ при твердôмъ углю буде лихо, бо въ многихъ мѣсцяхъ послугують ся водою до порушованя машинерій и т. п. Въ Маганой Плейнъ вже теперь лихо, а єслибы вода нагло замерзла, буде ще гôрше. Въ Шамокинъ, Мт. Кармелъ, Аплэндъ, Маганой Сити, Патсвилъ и Джирардвилъ „штапують" вашерки про бракъ воды.

У всѣхъ згаданыхъ мѣсцевостяхъ не позволяють брати до домôвъ больше якъ признаачену скôлькôсть воды. Лѣкарѣ радять воду переварювати та остерѣгати, що при першôмъ таяню снѣгу, або дощи выбухне тифусъ и другі хоробы.

Не лѣпше маесь справа зъ бракомъ воды коло Питсбурга и Алтуны, а въ Ботлеръ за 4 мѣсяцѣ впавъ перший разъ дощь минувшого тыждня.

— ЗЪ Брентфордъ, Канада, пише намъ п. Ас. Гусакъ: Недавно тому одинъ тутешный піякъ прийшовъ зъ сальону до дому пяный. Въ хатѣ ствявъ пецъ дуже горячій, але піякъ не зважавъ на тое; вôнъ окрочивъ пецъ ногами и такъ заснувъ. Збудивъ ся доперва, коли пецъ такъ ему ноги попѣкъ, що ажь мусѣвъ пôти до шпиталю. Така користь зъ піятики; чоловѣкъ тратить грошѣ, здоровле и терпить бôль, а все черезъ свôй дурный розумъ".

— ОСТАТОЧНО вôдбувъ ся похоронъ експрезидента Трансвалю Павла Крюґера на рôдной земли. Кôлька тисячь людей брало участь въ тôмъ похоронѣ. Похоронъ вôдправили голяндські священики, они також мали бесѣды похоронні. Всѣ они славили примѣрне релігійне житє небôщика и його горячу любовь до вôтчины. Також взивали всѣхъ Бурôвъ, щобы они нѣколи не забували на тѣ ідеѣ, за котрѣ боровся небôщикъ, а також щобы не забували рôдну мову. Домовина була прикрита прапорами Трансвалю и вѣнцями, якѣ прислала голяндська королева Вільгельміна и еѣ мати.

— ВЪ Топека, Канзасъ вийшло таке розпорядженє що 40 урядникамъ при таможнôмъ судѣ, будуть побôльшати мѣсячну платню о 5 долярôвъ въ мѣру того, якъ кому народить ся дитина.

— ЧЕРЕЗЪ „помылку" секретарôвъ мѣсцевыхъ юній Сполученыхъ Углекопôвъ, мѣсячне больше якъ 10 тисячь членôвъ не було репортоване до головного уряду.

— МОРІА, майна коло Маганой Сити, що штапувала за 6 мѣсяцѣвъ а черезъ 2 мѣсяцѣ робила. зачала горѣти 23 с. м. Є се найбôльша майна въ тôй околици. Въ нѣй робило 800 людей.

— ТАМТОГО тыжня на Трупъ, Па. зачали Унгары битись. Полісмена, котрый пôшовъ ихъ успокоювати и ще одного Англика, що прийшовъ ему до помочи, порѣзали „краяны" ножами.

— ПРОДАВЪ жѣнку за 25 долярôвъ. Я. Баґанза зъ Вашинґтонъ, Па. бувъ виненъ до стору 25 долярôвъ и не годенъ бувъ ихъ звернути. Сторникъ бувъ нежонатый и жѣнка Баґанзы подобалась ему, тому Б. зробивъ зъ нимъ згоду, що вôнъ вôдступить ему жѣнку, если той даруе ему згаданый довгъ въ сумѣ 25 долярôвъ. Сторникъ пристатвъ на се тымъ больше що жѣнка не мала нѣчо противъ того и забравъ еѣ до свого дому. Тымчасомъ хтось заскаржививъ за се сторника до суду и судъ поставивъ и сторника и жѣнку Баґанзы пôдъ высокій бейлъ. Теперь сторникъ каже, що готôвъ поплатити всѣ кошты, даровати Баґанзѣ 25 долярôвъ и вôддати ему жѣнку кобы лишь право було „запитоване".

— ВЪ Портъ Джервисъ, Н. Й. одень робôтникъ пôдпивши собѣ добре, повернувъ до дому и зачавъ сварити ся зъ жѣнкою. Середъ сварнѣ вхопивъ нôжъ и хотѣвъ зарѣзати нимъ жѣнку, але коли она утекла до другого покою, кинувъ ся на дѣти и хотѣвъ ихъ помордувати. Коли се побачивъ найстаршій сынъ, не довго надумуючись вхопивъ револьверъ и стрѣливъ батькови въ плечѣ, а коли батько обернувъ ся, сынъ стрѣливъ другій разъ и забивъ батька на мѣсци. По тôмъ выпадку сейчасъ вôддавъ ся въ руки полиціи. Онодѣ вôдбула ся судова розправа, и батькоубійця зôставъ увôльненый вôдъ кары.

— ВЪ Мінеаполісъ, Мін. запалила ся одна каменица и полумѣнь въ одной хвили обняла весь будинокъ. Въ огню знайшли смерть три особы, двохъ зъ сторожи огневои, и одень мужчина, котрый мешкавъ въ тôй каменици и котрого два перші хотѣли ратувати.

— КОЛО Миделтавнъ, Н. Й. здаривъ ся послѣдными поѣздъ зъ льокомотивою, въ наслѣдокъ чого 9 особъ тяжко покалѣченыхъ, а 4 смертельно.

— ВЪ Обурнъ, Н. Й. выконано засудъ смерти на одѣмъ Италійци, котрый зъ усмѣшкою на устахъ сѣдавъ на електричный столецъ. Смерть наступила въ одной хвили. На смерть засуджено его по тôй причинѣ, що замордувавъ свого приятеля, зъ котрого жѣнкою пристрастно любивъ ся. Двократнымъ выстрѣломъ зъ револьвера застрѣливъ его, а вôдтакъ еще пôдрѣзавъ йому горло.

— ПРЕЗИДЕНТОМЪ республики швайцарской выбрано на 1905 рôкъ М. Ц. Ручета, а его заступникомъ Форрера. Оба они належать до радикальнои партіи.

— ВЪ Сенъ Френсиско Кал. дало ся чути легке трясене землѣ вже другій разъ въ тôмъ тижни. Меншій предметы позлѣтали зъ стѣнъ. Знатоки говорять, що причиною сего землетруса суть пôдморскій хвилюваня.

— ОССІНІНҐЪ, Н. Й. Тутешна державна вязниця Сінґъ-Сінґъ показуе ся невôдповѣдна для помѣщеня вязнѣвъ, котрыхъ находить ся тамъ теперь 1400 особъ. Келіи вязниць суть за вохкій и нездоровѣ и цѣлкомъ не вôдповѣдають теперѣшнымъ вымогамъ гігієни. Ся вязниця або буде перебудована, або цѣлкомъ нова зôстане выбудована.

— БРИДЖПОРТЪ, Конн. Президентъ Рузвелтъ дуже любить файтувати ся и тримае навѣть одного учителя, зъ котрымъ щоденно файтуе ся. Отже въ Бріджпортѣ въ одной фабрицѣ посварило ся двохъ робôтниковъ и зачали файтувати ся. Файтъ тревавъ такъ довго, доки одень зъ нихъ не упавъ трупомъ на мѣсци. Справа дôстала ся до суду, а судія котрый мабуть є приклонникомъ Рузвельта и файту, засудивъ виноватого на оденъ день арешту, и 10 долярôвъ кары.

— ВЪ Гудсонъ, Н. Й. якійсь бомъ запросивъ констабля до реставраціи на пиво. Що потому стало ся, не звѣсно, досить, що доперва на другій день, коли констабель пробудивъ ся, побачивъ, що чесный гôсть укравъ вôдъ него $240 и десь щезъ. Певно давъ ему до пива якого усипляючого порошку, и въ сей способъ довершивъ крадежи.

— ВЪ Колор. Сприґнсъ, Кол., знайдено трупа 18 лѣтнои дѣвчины цѣлкомъ голого и на пôвъ спаленого. Очи були выпалені, а голова и лице прикрите ранами вôдъ попеченя. Въ якій спосôбъ она згинула нѣкому не звѣсно.

— ПРИ голосованю въ пятôй дѣльници мѣста Ню Йорку, допустили ся демократы рôжныхъ шахрайствъ, котрѣ суть теперь предметомъ судового дохожденя. Здаеть ся. що выборнй урядники будуть остро покараній.

— ВЪ Бостонѣ зчинивъ ся страшный огонь въ одной зъ тамошныхъ фабрикъ. Пôдчасъ ратунку, коли огнева сторожа выкидала рѣчи. нагло заломивъ ся дахъ, при тôмъ 13 фаерманôвъ зôстало тяжко покалѣченыхъ, такъ що мусѣли вôдвезти ихъ до шпиталю. Огонь нанеоъ шкоды на $100,000.

— ВЪ Обурнъ, Н. Й. увôльнено зъ вязниці молоду жѣнку, котра передъ рокомъ задусила свою новонароджену дитину. Була засуджена на три роки вязниць. Також увôльнено другу жѣнку, котру песять ма роками засуджено за пôдпалене хати на 20 лѣтъ вязниці.

Про Марка.

(Народна казка).

Було то давно, коли ще про желізницю ніхто й не снив. Їхав один дуже богатий купець кіньми дорогою і віз на возі много товару. Нещасте хотіло, що наїхав на велике багно, до якого застрягли коні і віз й ані руш звідтам вилізти. Той купець називав ся Марко; був то дуже злий чоловік, ошукував людий, жив з кривди других — одже не дивниця, що знав ся з чортами і тепер, коли му ся стала та пригода, покликав ся на їх поміч, а прокляті вирятували його з болота. Такий змучений, обтелепаний ледви на ніч доволік ся до одного села і став собі під стріху одної хати, бо дощ падав. Стоїть під вікнами, слухае... а в хаті дитина плаче ангельским голосом! Входить відтак до сьвітлиці і каже:

— Ґаздо, яка ваша дитина недобра, цілу ніч плаче; продайте мені еї.

— Я тісний, — каже ґазда — здало би ся мені гроший, але жаль за дитиною.

— Не бійте ся — відповів купець — я вашій дитині кривди не зроблю; у вас она би бідувала, а у мене еї добре буде, як підросте, то я її дам до шкіл і вийде на люди.

— Ґа, коли так, пане кажете, то добре — дайте мені міх гроший, а дитину беріть!

Купець не много ся торгував, насипав міх гроший для ґазди а дитину взяв і поїхав дальше. Він мав намір ту дитину зі сьвіта зґладити; заїхав одже до ліса, вхопив її за ніжки і верг долов деброю до снігу. Але провидіне боже не позволило дитяти загинути; в мить спустив ся з неба огнистий стовп і почав дитину огрівати.

Небавом виїхав один ґазда до ліса набрати собі сїна зі стирти, котру там мав, дивить ся — а там якась ясність; приближаесь — а там дитя лежить горілиць, рученятами ся бавить, а стовп огнистий его огріває. Не надумуючи ся довго взяв ґазда дитину, обвинув в кожух, положив на віз до сїна і привіз її до дому. Ввійшов до хати тай каже до жінки:

— Наша дитина така недобра, тілько з нею клопоту маємо, ночий не доспимо; сли би мені трафило ся найти подібну дитину на дорозі, я бим її не брав до дому.

— Бодай Бог боронив від такого серця — відповіла жінка — таж ми також були дітьми і завдавали клопоту нашим родичам а мимо того они нас виховали; а дитину, хотяй она і чужа, не годить ся лишати серед дороги, але взяти зі собою і дати еї поміч.

Втішив ся чоловік, що жінка не буде сварити за дитину, пішов до воза і вносить до хати таке красне дитя немов ангелятко. Положив его біля свого; так ся ті діти обое бавлять і усьміхають, неначе квітки до сонця по дощеви, а родичі не можуть ся ними налюбовати.

По якімсь часі наднесло лихо Марка в ті околиці, де той ґазда мешкав, і знов розвідав ся про дитя з ангельским голосом. Не гаячи часу віднайшов тое дитя і каже до ґазди:

— Ґаздо, продайте мені ту дитину, бо я своїх дітий не маю, а знаете самі, що пустий дім без сина.

— Е, на що мені продавати — відповів ґазда — коли Бог дав, то най ся годує. Від коли тота дитина прийшла в наш дім то й щасте завитало до нас.

Але купець конечно напирав, так, що ґазда не міг ся ему оперти, зажадав кадку гроший і дитину віддав. І попалась бідна дитина знов в руки свого ворога. Тепер вже Марко винайшов для неї иньший спосіб загляди: Мав порожну бочку від вина, всадив в ню ту дитину, заднив, зашпунтував, відтак приїхавши над велику ріку вкинув бочку до води.

Пливе бочка долов рікою, филї водяні розбивають ся о еї дуги — колише ся, аж приплила під одну скалисту деброу і там в вири крутить ся — танцюе з легонька. Над тою скалою був монастир; там учили ся паничі. Вийшли они на спацер, дивлять ся, бач, якась бочка у воді мабуть з напоем. У студентів за способами не треба довго шукати; скрутили зараз довгий шнур, спустили одного з них в долину, а той привязав бочку, і витягнули его на гору враз з бочкою. З великою цікавостию розпечатали еї, дивлять ся, — а там хлопчик. Так ся ним втїшили; зараз винаили его, прибрали, і начали учити. Хлопець показував велику пильність до науки а вже наймилше було послухати як зачне в церкві ангельским голосом сьпівати. Всї товариші і наставники монастира полюбили его дуже.

Але Марка де не посієш — там уродить ся; кільканацять літ по своїм злочині ні з сего ні з того зайшов до монастира, слухае а прекрасний панич сьпіває ангельским голосом. Зараз по нім дрощ перейшов, гадае собі — коби я тя дістав ще раз в свої руки, вже ти живий не вийдеш. Пішов зараз до игумена і зачав торгувати того панича з ангельским голосом; яку міру наставили на гроші таку насипав. Зараз розказав хлопцю забирати ся в дорогу там, де він мешкае, і дав ему лист до своєї жени, а в нім так було написано, що скоро тот панич там прийде, аби ему Маркова жена смерть зробила. Прийшов панич до Маркового двора, подае лист Марковій жінці, а она читае, що скоро тот панич там прийде, аби зараз робила весїле і женила го з їх донькою. То Господь Бог так дав, що в листі переписало ся инакше як Марко був написав, і Маркова сейчас оженила панича зі своєю донькою.

По весїлю забрав ся Марків зять в дорогу на вандрівку. Приходить д'однїй великій воді, рад би ся дістати на другий беріг а тут не можна. Був там один перевіз, що називав ся „Марків", але на нїм так було зладжено, що хто скорше зіскочить з нього на беріг буде вільний, а хто послідний лишить ся на перевозї, той мусить там бути аж поки му ся не трафить така сама нагода. Рад не рад всїв наш молодик на перевіз, а що був хлопець жвавий тож еще далеко до берега а він зіскочив з перевозу і щасливо видістав ся на суху землю. Іде дальше, по дорозі здибуе отсї річи: В однім корчи край дороги лежить смердячий пес, в другім місци в гною лежать чоловік ледви дише, в третім місци дві дівки держать ся крізь пліт за волосе; відтак приходить д'великому двовори, а там такі пси були, що хто прийшов зараз го з'їли. Наш вандрівник найшов спосіб: завив ся в гороховий мандель а вітер як подув та закотив 'го аж на дїдинець того двора. Там він виліз з гороховинки і ввійшов до двора. У дворі нема нікого крім одної жінки, котра каже:

— Паничу, чого ти сюда зайшов? Мій муж як прийде то тебе забе!

То була жінка проклятого, котрий мешкав в тім дворі, она походила з рускої віри і була на призни паничеви. Сховала его під корито і наказала, щоби добре зважав, що она буде зі своїм мужем в ночи говорити.

Десь коло півночи прилітае проклятий:

— Го, го, вже ту плєсної души чути!

— Мужу, ту нема нікого, тобі тілько так здаеть ся, бо находишся ся по сьвіті помежи людий тай набравесь ся їх сморду.

Полягали спати; по хвили она зачинае фучати а проклятий до неї каже:

— Чого ти так фучиш, жінко?

— Мені снить ся Марків перевіз, а не знаю хто на нім зістане? — відповіла жінка. — Там е зрихтовано на Марка або на его зятя, з тих двох оден там буде на віки — відказав муж.

По хвили жінка знов фучить.

— Чого ти фучиш?

— Мені снить ся смердячий пес край дороги, а не знаю, що то там е?

— Там е грішна душа на покуті в тім псі, а хтоби щиро молитву змовив, то очистив би еї з тих мук.

Дальше почала знов жінка фучати, а коли муж збудив ся, випитувала его за того чоловіка в гною і за дві дівки, що держали ся за волосе крізь пліт. Муж обяснив еї, що там суть грішні души, а хто зговорить цапір то вибавить їх з мук. Але жінка на ново зачала фучати.

— Що ти мені спати не даєш цілу ніч — відізвавсь муж.

— Мені снить ся, чи много у Марка гроший? — сказала жінка.

— Го, го! У Марка тілько гроший, що їм ліку не знати: оден стовп діяментів, два золота, три срібла а ціла гора міди. Ми всї прокляті не годні сього его гроший зрахувати.

Настав ранок; проклятий полетів у сьвіт, а жінка каже до вандрівника: — Но чувесь, що ми в ночи говорили?

— Чув.

— Іди ж тепер і на всіх тих місцях помоли ся Богу, а Він тобі допоможе щасливо з перевозу вийти, а як будеш свобідний — не забудь і за мене, бо я також за свої гріхи мушу проклятому на услугах бути. Тут жаден хрістіянин не міг ніколи дістати ся і нема чоловіка, щоби мене звідси виратував.

Попращав ся вандрівник з господинею і вернув в сьвіт. Прийшов там, де дві дівки коло плота — помолив ся — видовище щезло; так само зробив коло чоловіка, що лежав в гною і коло смердячого пса — і очистив покутуючі души. Приходить аж над воду, дивить ся, Марко сам на перевозі. Тогди зчинив ся німий і не промовив ані слова, бо бояв ся, щоб 'го Марко не пізнав по ангельскім голосі, всїв на перевіз а як був ще спорий кавал дороги до берега, скочив на беріг і сказав:

— Бувай здоров тестю, плавай весело а я пійду до твоїх дібр ґаздувати!

— О, що був би я знав, що то ти пташку, був бись ти плавав на сїм перевозі, бо то ся на тебе ладило!

І сповнила ся Божа справедливість. Марко за свої брудні діла зістав на віки на перевозі, а его зять, з ангельскім голосом, пійшов до его дібр — до своеї жінки і тещі і там собі жив щасливо, бо гроший мав досить. Зараз по обнятю наньства приділив певну суму гроший на будову мосту, щоби люди не потребували їти на нещасливий перевіз, дав тисячам людий заробок, спомагав бідних вдів і сиріт і Пан Біг благословив его діла. Як вже люди свобідно переходили на другу сторону ріки, тогди виратували жінку з проклятого двора, котра колись була занесена там проклятими.

Подав В. Гринько.

Сонет

Оттут щось погано — чи так й на Поділю?
Щось груль тутка тисне, серденько ридае,
Не тїшить ся око, тут пісень не лунае,
І небо і сонце й пташки посумнїли.

Тут вітер повіє — мов смертию дише,
Трава засихае і цвітка зівяне,
А там, милий Боже, там вітер з України;
Дихане, мов пестить ся, мов душу колише.

Там пташка радіе, там зїле питаесь,
Там відгомон пісні свобідно лунае,
І сонце і звізди не так там високо.

Там люди, як братя, як сестри -- родина,
Одна ніби сїмя — ціла Україна,
Як оку там мило — як серцю широко!

29 Падол. 1904. *В. К. Цебрівский.*

З Монесенъ, Па.

Любі братя Монесійцѣ, ось тутъ Вамъ новина:
Теперь пора, теперь часъ, берѣмъ ся до дѣла.
Тутъ Русинôвъ пребогато, все можна зробити,
Лишь нема тутъ тôй бѣдѣ кому зарадити.
Якъ у краю въ Галичинѣ такъ тутъ въ Америцѣ,
Всюда Жиды е панами, а мы мовь пяницѣ.
Жиды суть ту богачами много грошей мають,
Та до того для насъ мясо, солонину крають.
Чи не знайшовъ бы ся Русинъ, щобъ се вмѣвъ зробити?
Можебъ тодѣ перестали Жиды насъ дурити.
Вôнъ укроитъ „слайсикъ мяса, пôвъ фунта рахуе,
Але зате вôнъ газдинѣ часомъ „зафундуе".
И на первого доляра вôнъ не пожалуе,
Бо вôнъ тое си пôзнѣйше въ книжцѣ зарахуе.
А газдинямъ то байдуже, щобъ лишь презентъ мати
А заплатятъ му на пейду сколько ме жадати.
Тожь намъ часъ вже братя любі, часъ бы тое знати,
Що не Жидôвъ, а себе мы маемъ спомогати.
Ой злучѣмъ ся усѣ разомъ, подаймо си руки,
Покиньмо наше недбальство берѣмсь до науки.
Братя Русины любимі, послухайте рады,
Закладайте школы, сторы, лучѣть ся въ громаду.
Бо де єднôсть тамъ е слава, богатство и сила
Тамъ и кождому на свѣтѣ доля буде мила.

И. Феданъ, членъ „Союза".

Листъ изъ Старого краю

Віденський парлямент радить уже від половини падолиста с. р., але нема ніяких виглядів, аби колибудь став ся спосібним до якоїсь корисної праці. І так доси заняли весь час нарад дебати над програмовою, а радше безпрограмовою промовою президента міністрів Кербера, якого вся програма заключаеть ся в тім, аби як найдовше удержати ся на становищи президента мініїстрів, т. е. при гонорах тай при пенсії. В дебаті дістане ся від опозиційних послів і правительству і навіть династії, яку дуже остро і справедливо критикував німецкий соціяльний демократ посол Пернерсторфер, але що з того всего?! Слова, слова і тільки слова, а бідний нарід як стогнав так і стогне в економічній і політичній неволи. Ту треба-би не відважних слів у парляменті, а відважних діл поза парляментом, між народною масою, аби її пірвати до боротьби за свое визволене. Але про се нікому й не згадуй.... „Народні заступники" сварять ся в парляменті, а нарід так привик спускати ся на своїх „оборонців" та „заступників", що й не думае взяти своєї долі в свої руки. В дебаті над промовою Кербера забирав голос також посол Романчук, котрий підніс кривди Русинів у Галичині та домагав ся зміни конституції на підставі автономії народностий і загального виборчого права. Гарна програма, але чи від теперішного правительства або від теперішного парляменту ждати її виконаня?!

В додатку президент міністрів Кербер найбезличнійше в сьвіті фалшував промову Романчука, заявляючи у своїй відповіди, що Романчук сам признав, будьто-би завдяки минувшій сесії галицького сойму, руська справа змінила ся на ліпше. Вже тепер становище руських соймових послів зачинае нам лізти боком...

Злука руських послів.

Перед отворенем парляменту відбув ся у Львові з'їзд руських послів соймових і парляментарних з Галичини і Буковини, на котрім ухвалено між иньшим, аби руські посли в парляменті злучили ся в один клюб. Та злука дійсно наступила і тепер до „Руського Клюбу" в парляменті належать: Барвінський, Василько, др. Гладишовський, др. Король, др. Кос, Пігуляк і Романчук. Поза „клюбом" лишив ся гофрат Длужанський і о. Мандичевський, який і так ніколи не буває в Відни.

Мадярський шовінізм

На Угорщині хоче тепер правительство завести такий закон, аби в церковних народних школах, де є 20 проц. мадярських учеників, викладовою мовою була мова мадярська. Сей закон стремить до того, аби з часом всіх мешканців Угорщини змадярщити. Поцілить він і Русинів, у яких е богато церковних шкіл, де ще доси держав ся хоч який-такий руський дух. Рух против сего закона дуже незначний, бо суспільність у Галичині, занята своїми галицькими справами, перейшла над сим новим насильством над своїми угорськими братами мовчки до денного порядку.

З'їзд руської радикальної партії

відбув ся в днях 20 і 21 падолиста с. р. у Львові. В послїднім році отся партія трохи скріпила ся, так що могла вже удержати двотижневник „Новий Громадский Голос", а на послїднім з'їздї ухвалено перевести ревізію програми і реорґанізацію партії, а також по змозї видавати свій орган що-тижня. Заслуги радикальної партії коло розбудженя й осьвідомленя нашого селянства всім звісні. Єї також треба завдячити, що найбільша руська партія в Галичині, народовці, в 1899 р. приняла до своєї програми богато корисних для народу постулятів, через що власне сама радикальна партія було під'упала, бо богато людий попереходило з неї до нової національно-демократичної партії. Тепер, коли руські посли в соймі вели таку ненародну політику, реорґанізація радикальної партії дуже на часі, бо через те скріпить ся опозиційний дух між руським народом у Галичині, а на перший плян нашого публичного житя висунеть ся знов хлопська справа, яка тепер за ріжними інтересами руської інтеліґенції почала бути усувана на дальший плян.

Ювилей Михайла Павлика.

На сірім тлї нашого буденного житя ясною подією являеть ся ювілейний обхід 30-лїтя суспільної і лїтературної діяльности Михайла Павлика. Хто такий Михайло Павлик, про се неодин із читачів „Свободи" знае.

Сего року минае 30-ий рік, як Михайло Павлик почав свою суспільну і літературну діяльність і ось ту нагоду використав комітет, зложений з людий, які вміли оцінити працю і посьвячене сего чоловіка, аби заставити ширший загал віддати пошану одному з найліпших синів нашої вітчини і всеї людськости.

Ювілейний обхід відбув ся у Львові 20 падолиста с. р. вечером в салі „Народного Дому", як і львівська інтеліґентна публика і селяни з далеких околиць заповнили по береги. Обхід почав ся промовою звісного письменника Василя Стефаника, а відтак пішли сьпіви, декламації і відчит Михайла Лозинського про жите, діяльність і значіне Ювілята.

Найгарнійшою частиною обходу була та хвиля, коли старенький Ювілят вийшов на естраду, щоб вислухати численних привітів. Перші повитали його мужики з Покутя, вручаючи йому ріжні подарунки, а далї пішло відчитуване привітних письм і телеґрам не тільки з усеї України Руси, але і з чужих країн, як із Швайцарії, Америки і т. д. Телеґрам прийшло 71. а привітних писем 58.

По відчитаню привітів промовив Ювілят, зазначуючи яко основні точки своеї діяльности: 1) орґанізацію наших хліборобів, 2) визволене жіноцьтва, 3) щирість і правдомовність у своїй діяльности і 4) уживане чесних способів у боротьбі з противниками.

Обхід скінчив ся відсьпіванем пісень.

Зазначимо, що на почетний ювілейний дар для Ювілята зібрано коло 1500 корон.

Ювілей М. Павлика, се безперечно одна з яснійших хвиль у нашім публичнім житю: все таки хоч невиличкий гурток уміе оцінити і вшанувати працю тих, які всі свої сили віддають для загального добра.

6 грудня 1904. М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Оверстонъ, Ман. Кан.

Въ пояснене до „вандруючого звона" достали мы таку допись:

Въ 1900 роцѣ зачали Оверстонцѣ будовати греко-кат. церковь, на таку саму вѣру и обрядъ, якй мали у старôмъ краю. Хлопцѣ зачали ходити колядувати на Рождесво Хр. и люде офѣрували грошѣ на звôнъ. Такъ черезъ 3 роки ходили колядувати и призбирали трохи грошей, а що бракло доложили хто мавъ охоту и купили звôнъ до греко-католицкои церкви въ цвѣтню 1902 року. Все було тихо до Воскресенія 1903 року, коли зробили ся двѣ партіи, греко-католицка и независима. Независимй побудовали собѣ такожь церкву алежь при ихъ церкви було менче людий якъ при греко-католицкôй. Независимй стали упоминатися о звôнъ и зъ того пôшло право и такъ дальше.

Сим. Сараньчукъ.
Ив. Тофанъ.

Зъ Рачестеръ, Н. Й.

У насъ стали ся два нещасні выпадки. Ишовъ одень чоловѣкъ до роботы о 6-ой годинѣ рано и надъѣхавъ на него експресовый поѣздъ та убивъ на мѣсци. Полишивъ жену и дѣти. Небôщикъ любивъ досыть напивати ся, тожь жена и дѣти зôстали въ нуждѣ.

Такожь згорѣла тутъ до тла одна фабрика, въ котрôй робило кôлька сто людей. Русинôвъ у нашôмъ мѣстѣ нема лишь я одень. Кромѣ того знаю тутъ ще 4 Словакôвъ и одного Поляка — всѣ робимо въ однôй фабрицѣ. А бôльше за нашихъ людей тутъ не чути.

Иванъ Пирчъ.

З Філаделфіи, Па.

У нас по виборах якось виглядае на лучше; по фабриках якийсь більший рух, але все таки ще робота не йде так добре як давнійше, але думаю, що в короткім часї все буде по старому. Фабрики желізні і ткацкі, котрих есть тут богато, і в котрих через довгий час було все глухо і мертво, наново ожили і богато старих робітників, котрі були віддалені від праці на неограничений час на ново почали робити.

Відчувае то і наше недавно основене Тов. „Любовь", бо на річнім мітинґу д. 11 с. м. приступило висше 10 членів до Тов. і до „Союза"; приступили, бо видять тут порядок, якого я думаю в жаднім рускім братстві тут нема, бо всюди підчас мітинґів лишень сварять ся а навіть до бійки приходить нераз.

Лиш на нещасте малисьмо в посьлїдних двох місяцях споре число хорих, котрі мали найлучший случай переконати ся, скілько добра тов. „Любовь" робить для своїх членів. Недавно тому також занедужав тяжко П. Яків Петрикович один з визначнійших членів нашого Тов., котрий всіма силами працював для добра Тов. і „Союза" і прспорив богато членів тимже.

Я зі своеї сторони желаю, щоб тов. Петрикович як найскорше прийшов до здоровля і працював на дальше як доси, а певно его память колись зариесь глибоко в серцях Филадел. Русинів.

На мітинґу відбулись вибори нових урядників: вибраві зістали слїдуючі; Теодор Карпяк, предсідатель; Михайло Поляк, заступник пред.; Стефан Мусяла секретар; (п. Т. Кохан, бувший секретар подав резиґнацию, понеже гадае в короткім часї звідси відїхати), Никола Росолович заст. Андрій Вислоцкий касієр; Семан Бурдзяк заст. Михайло Довбенько і Іван Кречковский контрольори а Василь Козачишин, дверник.

Єсть тут також богато молодих Русинів, котрі би раді учити ся нотного сьпіву т. е. основати хор, бо всї другі Славяне в Филаделфиї тим величають ся лиш ми нї, но на жаль на тілько інтелеґентних Русинів нема анї одного, котрий би підіймив ся учити сьпіву і міг бути диреґентом хору. Але тому винні самі Русини, а особливо парафияне тутешної уніятської церкви і по части тутешний душпастир О. Грабар. Парафіяне винні тому, що не старають ся спровадити дяко-учителя чоловіка енерґічного та образованого, щирого Русина, котрий би знав і хотів провадити хор і учити дітий, якого гадаю моглиб дістати за ту саму платню (здаесь 35 долярів місячно), котру платять чоловікови немогучому задосить учинити вимогам дяко-учителя на поступовій Амер. Руси. Вина О. Грабара е в тім, що не то аби старав ся засівати руский патриотизм в серцях своїх парафіян, але навіть сам, як видко, не почуваесь бути Русином а словачить їх, уживаючи по більшій части бесіди словацкої. Правда, постарав ся о тое, що рускі діти були почали ходити до школи, де їх висше згаданий дяк мав учити читати і писати по руски, але, як сам О. Грабар виразив ся, то до тиждня число дітий так змаліло, що не було кого учити; вина в тім, з одноі сторони парафіян а з другої їх душпастиря. Парафияне не хтіли посилати дітей до школи, бо їм жаль було, що дяк учить їх троха сьпівати, і в церкві послуговав ся їх сьпівом. Але чиж наші люде не всюда такі, що їх треба до науки наганяти? А від чогож маемо сьвящеників та інтеліґенцию сьвітску? Тут в Америці звичайно сьвященики мусять заступати оба становища, а де того не роблять. там опісля се відбиваесь на парохії. Тутешний дяк одною ногою е тут а другою на Угорщині в Буда-пешті, звідки не давно повернув покупивши за кілька тисяч каменицю. Взагалї все те повисше складаесь на то, що парафияне жиють в незгоді і парафія мимо великого числа Русинів мала і не розвивае ся а навіть много парафиян, особливо Галичане, думають о закладаню нової парафиї і спроваджeню сьвященика-народовця.

Мушу і то всnімнути, що така власне господарка, есть причиною заложеня православн і парафиї. О тих останних не мож також лучше сказати, і не треба їм ся дивовати, бо они „раби" і мусять бути задоволені тим, що їм дають.

Тямте отже проводирі, ви, котрі маете народ просьвіщати а тримаете его в темноті, щоб той нарід колись, як прозрить, не кинув вам в очи тим болотом, котрим ви ему нині очи засьліпили.

Стефан Мусяла.

НАДÔСЛАНЕ.

Winnipeg, Dec. 28, 1904.

В 50-тім числї „Свободи" К. Ґеник так пише:

„На запитане з ріжних сторін Канади від наших Русинів заявляю прилюдно, що я не стою в жадних зносинах з церквою Серафимців анї еї Консисторією. — К. Ґеник".

Інтересуючих повідомляю, що Ґеник забув дописати, що Консисторія ще минувшої зими зірвала зносини з Ґеником а в послїдних часах дала ему „сака" і сказала „mind your nose" (пильнуй свого носа). Се не брацтво каліфорнійске, нї переписка з урядом росийским про еміґрацию до Росії — а орґанізація руского народа в Канаді, — людий з такою сталостію характеру як Ґеник не потребуме.

І. Бодруґ, секр. Конс.

„Русины въ Америцѣ".

Така статя зъ 4 образками е надрукована въ англійскôмъ тыждневнику „The Charities", що выходить въ Ню-Йорку. Кромѣ сеи статѣ е тамъ ще слѣдуючй: Вплывъ славяньскои іміґраціи на промыслъ, Славяне при твердôмъ углю, При мягкôмъ углю, Словаки въ Америцѣ, Полудневй Славяне, Чехи въ Чікаґо, Чехи на фармахъ у Висконсинъ, Якъ мешкиють Славяне въ околици Джерзи Сити, Духоборы, Мадяры въ Ню Йорку, Поляки въ Болтиморъ, Литвины въ Америцѣ.

Се цѣкаве число повиненъ собѣ прочитати кождый Русинъ и дати до прочитаня знакомымъ Американцямъ. Коштуе лишь 10 центôвъ. Замовляти въ редакціи „Свободы".

Svoboda
Box 353, Scranton, Pa.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str, Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Чарнецького 26, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Двѣ москвофільскї ґазеты

„Свѣтъ“ и „Правда“ полемізують зъ собою. О що-жь имъ ходить? И одна и друга каже, що Русины и Москалѣ то все одно; на тôй точцѣ они вповнѣ годять ся. Але „Свѣтъ“ кромѣ того каже, що кождый Русинъ и Москаль мусить бути православный, що „Правда“ теперь задля певныхъ цѣлей заперечує, кажучи, що Русинъ не конечно мусить бути православнымъ, але може бути такожь греко-католикомъ. Ся полеміка для Руснновъ взагалѣ не мае жадного значѣня, хиба о стôлько, що показує до якои противорѣчности доходять люде, заперечуючи живї, истнуючї факты. Фактомъ є, що народъ рускій, хочь и не мае своеи державы, але истнує яко вôдрубна галузь вôдъ другихъ славяньскихъ народôвъ, отже и московского. Фактомъ є и те, що народность и вѣра, то двѣ рôжнї рѣчи, та що могуть бути люде тои самои народности, але рôжнои вѣры, якъ се бачимо на Англикахъ, Нѣмцяхъ, Французахъ и другихъ. Чомужь зъ Русинами малобъ бути инакше? „Свѣтъ“ заперечує оба повыспї факты, „Правда“ заперечує лишь першій, але вислѣдокъ розумованя першого и другои мусить бути всегда фалшивый. Одиноко правдивымъ мусить бути те, що згôдне зъ живочими фактами, а именно, що Русины є самостôйный славяньскій народъ, та що Русины такъ якъ и кождый другій народъ на свѣтѣ — могуть не тратячи своихъ спôльныхъ народныхъ звязей належати до рôжныхъ вѣръ, чи вѣроисповѣдань.

Впрочѣмъ се рѣчи звѣснї кождому Русинови, лишь москвофільскї „писаки“ не годнї зъ сего болота выйти у яке самї залѣзли, называючи бѣлымъ те, що чорне, а бѣле — чорнымъ.

Овва! якій въ Петрôвку день великій!

— Цигане! Твого тата били.

— Ну то що, що били!

— Але бо его цѣлый день били!

— Овва! якій то въ Петрôвку день великій!..

Отсї слова мимоволѣ нагадують ся намъ, коли читати „оборону“ Гладика. Скакавъ, скакавъ, горопѣживъ ся, а коли вкôнци замкнули его до Ивановои хаты сказавъ: овва, то щожь, що я въ джелю! Неначебъ хотѣвъ сказати, що и арештъ для людей побудованый... Теперь хвалить ся, що вже его выпустили зъ арешту — за порукою. Дай Боже вытримати зъ такими москвофільскими патріотами та проводирами.

Лайка — ще не доказъ,

якъ думають тутешнї москвофилы, тому и полемізувати зъ тыми, що лають ся, не бачимо причины. Имѣяй уши слишати, да слишить.

Спячї патріоты.

Въ насъ патріотôвъ купа. Они все готовї критикувати роботу другихъ, давати свои „благоразумнї“ всказôвки а то и „наставленія“ та радйбъ, щобъ ихъ величати. Але прийде дещо зробити, хочьбы и найменчу рѣчь, дѣломъ заявити свôй патріотизмъ — тамъ ихъ нема. На доказъ оденъ-два примѣры: Англійскій тыждневникъ „The Charities“ надрукувавъ статю Русины въ Америцѣ“ и много другихъ цѣкавыхъ статей про тутешныхъ Славянъ. Наша часопись подала се до вѣдомости своихъ читателѣвъ не разъ але кôлька разы. Здавалобы ся, що такою справою повиннї бы ся заинтересовати нашї патріоты, хочьбы й не для патріотизму, але бодай зъ простои цѣкавости, тымъ бôльше, що у насъ є спора купка людей духовныхъ и свѣтскихъ, що читають по англійски. Але дежь тамъ! Що могуть обходити нашихъ патріотôвъ такї дурницѣ? Тажь они такъ перетяженї безкористною патріотичною роботою... Конець такій, що першій заинтересувавъ ся сею справою чоловѣкъ свѣтскій, воякъ (п. Т. Коханъ зъ Филаделфіи, Па.) дальше галицкї священики (хочь не всѣ), досить спора купка нашихъ робôтниковъ, а о угорскихъ, москвофільскихъ або православныхъ священикахъ — анѣ говори.

Однымъ зъ патріотичныхъ обовязкôвъ, вважае ся попиранє своеи літературы, отже Русинами рускои. Тымчасомъ що бачимо? Бачимо, що и тутъ нашї патріоты „шванкують“. Кромѣ галицкихъ священикôвъ и интелиґентôвъ та галицкихъ и угорскихъ (честь имъ!) робôтникôвъ, другї „патріоты“ рускихъ книжокъ та часописей и на очи не видять, а читають тай то дуже мало, по мадярски, словацки, московски.

Єсли жь тї, що приписують собѣ имя патріотôвъ проводирôвъ народа такъ ґôдносять ся до рускои книжки и газеты, то щожь доперва сподѣватись вôдъ народа?

Таку саму оспалôсть бачимо и въ другихъ справахъ, примѣромъ при збôркахъ на рôжнї народнї цѣли чи тутъ чи въ старôмъ краю.

Галицкій Соймъ а Русины.

Складъ галицкого сойму звѣстный, звѣстна та ненормальнôсть такъ зъ огляду національного, що въ тôмъ соймѣ величезну бôльшôсть мае польска шляхта и тї польскї елементы, якї годять ся на національну проґраму шляхты. Зъ того выходить, що робучій нарôдъ Галичины майже не мае въ соймѣ своихъ заступникôвъ зъ выимкою кôлькохъ дѣйсно хлопскихъ послôвъ зъ польскои и рускои стороны; зъ того выходить також, що хочь у Галичинѣ є 48 повѣтôвъ або чисто рускихъ або зъ рускою бôльшостію, то рускихъ послôвъ у соймѣ є всего 13, тай то деякї зъ нихъ выбранї тôльки завдяки ласцѣ польскои шляхты. Очевидно, що вôдъ такого сойму годѣ Русинамъ сподѣвати ся чогось доброго, а доказомъ на те служить и послѣдна соймова сесія, въ якôй полаԁжено слѣдуючї справы, що вôдносять ся спеціяльно до Русинôвъ:

1) Ухвалено заложити въ Станиславовѣ руску ґімназію. Рѣчь се очевидно користна, але не въ дуже рожевôмъ свѣтлѣ представить ся намъ, коли розглянемо тї обставины, середъ якихъ ѣѣ ухвалено. Сеи ґімназіи добивають ся Русины вже 6 рокôвъ, задля неи послы сецесіонували зъ сойму, центральне правительство вже давно обѣцяло ѣѣ, а навѣть було вже разъ вложило въ державный буджетъ грошѣ на неи, однымъ словомъ: за сю одну ґімназію треба було звести таку довгу и завзяту боротьбу, якою въ бôльше культурныхъ краинахъ здобувають ся хиба великї, основнї реформы суспôльного житя. А при тôмъ не треба забувати, що за той часъ Поляки дôстали въ Галичинѣ кôльканайцять школъ середныхъ, та що та руска ґімназія повстала въ мѣстѣ, де вже є польска ґімназія, такъ що польщеню Схôдной Галичины та нова ґімназія зовсѣмъ не стане на завадѣ. Тай ще треба зазначити, що ухвала въ справѣ заложеня тои ґімназіи запала доперва по ухваленю рентовыхъ осель, значить ся, коли-бъ рускї послы були хочь трохи остро выступили противъ рентовыхъ осель. — справа ґімназіи була бы знову вôдложена. Се значить, що одну ґімназію, яка буде користна якôйсь части руского населеня, головно-жь рускôй интеліґенціи, куплено цѣною рентовыхъ осель, якї можуть закрѣпостити въ польско-шляхотску неволю весь нашъ хлопскій станъ, т. е. всю пôдставу руского народу. А якъ буде знищеный корѣнь народа, тодѣ не поможуть намъ нѣ ґімназіи, нѣ університеты, нѣ науковї академіи, нѣ театры, тодѣ мусимо загинути. Такї концесійки, якъ десь тамъ якась ґімназія и т. п. мають лишь послужити на те, абы покôрнымъ Русинамъ замилити очи, що соймъ дбає про пôднесенє ихъ просвѣтно-культурного стану, а зъ другои стороны показати ширшому свѣтови, що Поляки дбають про Русинôвъ, отже тї непотрѣбно жалують ся.

2) Ухвалено въ деякихъ польскихъ ґімназіяхъ завести обовязково науку рускои, а въ деякихъ рускихъ науку польскои мовы. Въ звычайныхъ обставинахъ коли люде вчать ся нашои мовы, зазнакомлюють зъ нашою літературою и т. д., то се може насъ лишь радувати. але въ Галичинѣ, мы живемо въ такихъ выємковыхъ обставинахъ, що сей законъ лишь намъ пошкодить. По-перше краєва Рада шкôльна, въ якôй бôльшôсть мають Поляки, може выконувати сей законъ односторонно, т. е. казати лише въ рускихъ ґімназіяхъ учити обовязково польскои мовы. А по друге коли-бъ навить дѣйсно по польскихъ ґімназіяхъ завели обовязково науку рускои мовы, то зъ сего намъ не буде нѣякои користы, хиба шкода. Теперь такій шовіністичный настрôй середъ польскои суспôльности, що наукою рускои мовы його не усунути, бо польска дитина, выхована дома въ шовіністичнôмъ русиноѣднôмъ дусѣ, не полюбить рускои мовы и народу, якій нею говорить, черезъ те, що мусѣтиме тои мовы вчити ся, — але за те Поляками, якї сякъ-такъ будуть умѣти по руски, можна буде пообсаджувати всѣ уряды въ Схôднôй Галичинѣ, на якї доси покликувано Русинôвъ, такъ-що Поляки вытиснуть до решты Русинôвъ изъ урядовыхъ становищь, а навѣть усѣ рускї ґімназіи буде можна обсадити професорами-Поляками, якї будуть мати свѣдоцтва зъ науки рускои мовы. Якій тодѣ буде рай для Русинôвъ у Галичинѣ, знає кождый, хто знає той рай теперь. И ще одно: Вôдъ теперь Поляки будуть боронити ся всѣми силами противъ закладаня новыхъ рускихъ ґімназій, мотивуючи се тымъ, що въ польскихъ ґімназіяхъ молодѣжь учить ся вже и по польски и по руски. Однымъ словомъ: сей законъ принесе Русинамъ тôльки шкоду.

3) Ухвалено реорґанізацію краєвои Рады шкôльнои, черезъ що збôльшено число ѣѣ членôвъ-Русинôвъ. Але рôвночасно збôльшено — и то пропорціонально богато бôльше — число ѣѣ членôвъ-Полякôвъ, такъ що голосъ Русинôвъ у новôй краєвôй Радѣ шкôльнôй не мати-ме нѣякого значѣня. При тôмъ Русины понесли велику шкоду, а именно: До теперь краєва Рада шкôльна въ Галичинѣ була зъорґанізована не на основѣ краєвого закона, а на основѣ цѣсарского розпорядженя. Черезъ те Русины, якї домагають ся роздѣлу краєвои Рады шкôльнои на секцію польску и руску, могли мати хочь невеличку надѣю, що при змѣнѣ політичнои ситуаціи въ Вѣдни можна буде выєднати вôдповѣдне цѣсарске розпорядженє. Тымчасомъ теперь справа зовсѣмъ змѣнила ся и для змѣны статута краєвои Рады шкôльнои буде треба двѣ третї части голосôвъ у галицкôмъ соймѣ, чого Русины нѣколи не осягнуть, доки Галичина въ теперѣшнôй формѣ буде истнувати. Такимъ чиномъ руске шкôльництво на неограниченый часъ вôддано пôдъ опѣку Полякôвъ.

4) Ухвалено на рускій театръ субвенціи въ сумѣ 300.000 коронъ Русины нѣякъ не можуть приняти, бо се — якъ мы вже выказували — значило бы: вôддати рускій театръ, збудованый головно за рускї грошѣ, на ласку и неласку Полякôвъ.

4) Законъ про рентовї оселѣ, противъ якого повставъ однодушно весь руській нарôдъ, зъ економічного боку не выдержує нѣякои критики, такъ що до пôднесеня добробуту межи селянствомъ певне не причинить ся, але за те може послужити и певно послужить зъ однои стороны до кольонізаціи руськои части Галичины Мазурами, а зъ друго стороры до політичного закрѣпощеня тихъ руськихъ селянъ, якї зловлять ся на приману рентовыхъ осель.

При сѣй нагодѣ годѣ не пôднести короткозорости чи може самодурства руськихъ опозиційныхъ ґазетъ, якї вже по ухваленю закона про рентовї оселѣ писали, що цѣсарську санкцію для того закона дôстати не буде легко, значить ся, чей самъ цѣсарь обстане за нами! Якъ можна такъ дурити нашого хлопа и побôльшувати вже й такъ занадто велику його вѣру у всякихъ цѣсарѣвъ, коли звѣстна рѣчь, що міністерство рôльництва вже заздалегôдь запевнило законови про рентовї оселѣ цѣсарську санкцію. Треба-жь разъ вытолкувати нашому хлопови, що не поможе йому нѣякій цѣсарь, якъ вôнъ самъ собѣ не поможе!

Такї то „добродѣйства“ дôстали ся Русинамъ вôдъ галицького сойму пôдчасъ минувшои соймовои сесіи.

А якже супротивъ усего того тримали ся въ соймѣ руськї послы?

Мы вже мали нагоду зазначити, що мѣжь руськими соймовыми послами є люде рôжныхъ переконань, такъ що якась одноцѣльна праця зъ ихъ стороны дуже трудна, а пôдчасъ послѣднои соймовои сесіи показало ся, що вони зовсѣмъ не доросли до тои задачѣ, яку вклавъ на ихъ плечѣ руській нарôдъ, выбираючи ихъ своими послами. Замѣсть вести якъ найострѣйшу опозицію, посунену ажь до обструкціи и унеможливити такимъ чиномъ усяку дѣяльнôсть сойму або бодай показати, що въ галицькôмъ соймѣ поповнюєть ся брутальне насильство надъ руськимъ народомъ, „Руській Клюбъ“ ограничивъ ся до чемного зазначуваня „мереторичнои“ т. е. рѣчевои опозиціи, стараючи ся польськихъ панôвъ переконати своими внесенями та промовами. Такъ пр. при такôй важнôй справѣ, якъ рентовї оселѣ, руськї послы не робили польськôй бôльшости нѣякихъ перешкодъ, а замѣсть загремѣти голосомъ найдальше йдучои обструкціи супротивъ такого закрѣпощуваня руського хлопа, вони навѣть усунули ся вôдъ третього читаня закона, чимъ не такъ зазначили свою опозицію, якъ радше улекшили польськôй шляхтѣ справу. Зрештою у своѣй заявѣ вони самї зазначили, що не робили ухваленю того закона нѣякихъ трудностей, а авторъ проекту про рентовї оселѣ Гупка подякувавъ имъ навѣть за те именемъ польськои бôльшости.

Наслѣдокъ такои політики руськихъ послôвъ бувъ той, що Поляки заразъ похвалили ся въ Вѣдни, що зъ Русинами вже погодили ся, значить ся, руську справу, яка зачала була набирати державного значѣня зôпхнено знову до ряду домашнього непорозумѣня.

Певна рѣчь, дръ Олесницькій говоривъ у соймѣ дуже мудро и дуже гарно, тратячи богато чосу и працѣ, абы приготовити ся до такихъ рѣчевыхъ промовъ, — але соймъ и загаломъ новочасный парляментъ не є школа, де однї другихъ учили бы и переконували, тôлько побоевище, на котрôмъ выграє той, хто має сильнѣйшій кулакъ. Всѣ парляментарнї клюбы вже зъ горы рѣшають, якъ мають въ данôй справѣ голосувати, и хочь-бы ты выговоривъ собѣ груди, хрестомъ стеливъ ся передъ ними, то нѣкого не переконаєшь. Длятого одинока дорога для руськихъ послôвъ у соймѣ: не допустити въ нѣмъ до нѣякихъ нарадъ, показати, що той соймъ до нѣчого нездатный, а коли до сего руськї послы не мають силы чи охоты, то лучше махнути на цѣлый соймъ рукою и не дурити себе и людей, що щось робить ся, коли не можна нѣчого зробити.

Треба все мати на уваз̂е те, що теперѣшна соймова бôльшôсть просто не може полагодити якъ слѣдъ руськои справы, бо та бôльшôсть (якъ и та часть польськои суспôльности, яку вона репрезентуе) стремить до того, абы Сходна Галичина на вѣчнй вѣки остала ся частиною польськихъ земель и поволи спольщила ся, а коли часомъ и дасть Русинамъ яку ґімназію, то лишь на те, абы ихъ здурати и тимъ успѣшнѣйше пôдтинати корѣнь ихъ житя. Треба собѣ разъ сказати ясно, що польскій загалъ хоче загибели Руси, а Русинамъ въ Галичинѣ законы не даютъ нѣякихъ успѣшныхъ средствъ бороти ся противъ сему стремлѣню польского загалу. Длятого лучше буде не дурити себе, що въ соймѣ щось достанемо и не деморалізувати народъ надѣею на соймъ.

Нехай надѣя на „добрыхъ заступниковъ" не вôдбирае въ народа власнои ініціятивы, а коли народъ ясно побачить, що йому вôдъ сойму тай загаломъ вôдъ сильныхъ свѣта сего нѣчого ждати, то зъумѣе вынайти такй способы боротьбы, якими выборе собѣ не тôльки свои національнй права, але загаломъ свободу и добробутъ, бо-жь національнôсть, се тôльки форма, въ якôй проявляеть ся вселюдській идейный змѣстъ, а сей змѣстъ: свобода и добробутъ усѣхъ людей.

М. І.

Що чувати въ свѣтѣ.

ДО БЕРЛИНА доносять зъ полудневои Африки, що ґен. Трота звѣвъ битву зъ ворохобниками, въ котрôй згинуло 60 Готентотôвъ. Нѣмцѣ заняли въ полонъ 3000 штукъ худобы. Въ одномъ мѣсяци напали Готентоты на кольоністôвъ и вырѣзали 5 родинъ.

ВЪ УГОРСКОМЪ соймѣ нечуванй заворушеня въ наслѣдокъ ухвалы закона, котрый обмежуе свободу посôлôвъ. Опозиційнй послы заняли соймову салю и уоружившись въ патики, въ ноги вôдъ крѣселъ и т. д. хотѣли выгнати зô салѣ полицію, котра стерегла президента Тісу. Президентъ Тіса окруженый поліцією намагавъ ся успокоѣти опозиційныхъ послôвъ, але они не дали йому говорити, и кинувшись на поліцію, розôгнали єи и президента троха потовкли. При тôмъ поломано столы и крѣсла, потовчено вôкна. Тіса еще кôлька разôвъ хотѣвъ забрати слово, але опозиційнй послы не позволили. Въ наслѣдокъ того замкнено засѣдане до слѣдуючого дня. На другій день, коли зôйшли ся послы, оголошено имъ, що силою королѣвского розпорядженя вôдрочуе ся соймъ до 15 сѣчня.

ЗЪ ПЕТЕРБУРГА доносять, що дня 12 грудня вôдбула ся тамъ розправа противъ Сазонева, убійцѣ Плевого. Розправа вôдбула ся передъ трибуналомъ при замкненыхъ дверяхъ. Поліція предприняла всякй средства осторожности, щобы не допустити до демонстраціи въ честь виновника. Всѣ входы до суду були замкненй и стереженй поліцією а вступъ бувъ дозволеный лише за запрошенемъ. Поліція и жандармерія купами заповнила судъ, улицѣ, сусѣднй домы. Робôтники розкинули по улицяхъ вôдозвы, взываючй до демонстраціи передъ судомъ въ честь Сазонева. Около полудня зачали збирати ся товпы народа. Тымъ часомъ появило ся пôдъ судомъ кôлька баталіонôвъ вôйска, котре не допустило до демонстраціи. Робôтники вôдспѣвали революційнй пѣсни и спокôйно розôйшли ся. Тымчасомъ въ судѣ вôдбувала ся розправа проти Сазонева, при участи суду присяжныхъ. Сазонева боронило двохъ найзнаменитшихъ адвокатôвъ, Кара и Шевскій; Сѣкорского боронивъ адвокатъ Казарінофъ. Покликано 29 свѣдкôвъ. Созоневъ, котрый наслѣдкомъ хоробы, бувъ блѣдый и обезсиленый, опиравъ ся о палицю. Коли прийшла на него черга, выголосивъ одногодинну дуже гарну бесѣду, въ котрôй вытолковавъ, чому забивъ Плевого. Сікорскій, спôльникъ Сазонева цѣлкомъ не боронивъ ся. Остаточно засудивъ ихъ судъ присяжныхъ, Сазонева на цѣле жите до тяжкихъ робôтъ, а Сѣкорского на 20 лѣтъ. Однакъ на другій день за згодою царя, примѣнено до выповниковъ царску амнестію зъ нагоды народинъ російського престолонаслѣдника, и засуджено Созонева на 14 лѣтъ тяжкои вязницѣ, а Сѣкорского на 10 лѣтъ. Сазоневъ стративъ пôдчасъ выбуху бомбы три пальцѣ при нозѣ, а оденъ на руцѣ, а наслѣдкомъ страшного гуку, цѣлковито оглухъ.

Деякй загранична а передовсѣмъ нѣмецкй часописи пишуть, що Сазоневъ убѣйця Плевого давно вже утѣкъ зъ вязницѣ и теперь пробувае за границею. Російске правительство не хоче ся признати до того, що виноватець утѣкъ зъ ихъ вязницѣ, и тому туманить народъ, що Сазонева засуджено на досмертну вязницю, а потому царь такій добрый, що зменшивъ кару на 14 лѣтъ. Не знати чи се правда, але се є рѣчь певна, що мусить щось бути на дѣлѣ,

---

ҐРАФЪ Левъ Толстой вôдтворивъ въ Москвѣ и въ Петербурзѣ книгарнѣ, зъ дуже дешевыми книжками для народа.

„БАБСКІЙ бунтъ. Одесскія Новості" доносять, що въ измаиловскôмъ повѣтѣ выбухли заворушеня, прозванй „бабскимъ бунтомъ" изза того, що жѣнкамъ резервістôвъ не выплачено призначенои имъ запомоги. Розрухи прибрали такй розмѣры, що для успокоеня населеня выѣхавъ на мѣсце віцеґубернаторъ Бльокъ. Віцеґубернаторъ, не чекаючи на розпоряджене мінісгерства, поручивъ на власну руку сейчасъ выплатити жѣнкамъ покликаныхъ до военнои службы резервістôвъ пôвторамѣсячну запомогу, въ загальнôй сумѣ 10.000 рублѣвъ зъ пожички, яку дôставъ повѣтъ зъ т. зв. цѣсарского капіталу. По усмиреню заворушень віцеґубернаторъ надôславъ звѣтъ міністрови разомъ зъ бажанемъ земствъ о дальшй мѣсячнй запомоги для каґульского и измаиловского повѣта въ сумѣ 21.000 рублѣвъ.

ВЪ МОСКВѢ разъ по разъ повтаряють ся заворушеня робôтниковъ и студентôвъ. Поліція не може собѣ дати рады зъ ними. Щобы присмирити ворсхобниковъ, уживае правительство **найострѣйшихъ** средствъ.

ВЪ ОДЕССѢ донѣсъ хтось поліціи, що въ одномъ домѣ при болгарскій улицѣ вôдбуваютъ ся нарады революціонерôвъ. Сейчасъ выслано тамъ вôддѣлъ поліціи. Коли се побачила одна студентка, що стояла на сторожи, сейчасъ дала знати зôбранымъ, що наближае ся поліція. Зôбранй революціонеры забарикадовали дверѣ и постановили радше згинути, чимъ дати ся арештувати поліціи. Зачалась стрѣлянина зъ револьверôвъ, котра тревала бôльше якъ 3 годины. Кôнець бувъ такій, що 9 студентôвъ и одна студентка зôстали застрѣленй, другй тяжко раненй. Зô стороны поліціи згинуло двохъ людей, а пятьохъ е раненыхъ.

ВЪ КИШИНЕВѢ и околицѣ пануе голодъ. Утворивъ ся ратунковый комітетъ, котрый закупивъ много живности и продае еѣ по зниженыхъ цѣнахъ. Также заборонено однôй родинѣ закуповувати бôльше живности якъ 200 фунтôвъ. Розпоряджене се выдано зъ сеи причины, позаякъ тамошнй жиды закупили дуже много живности, а теперь продають еѣ по 3 разы бôльшôй цѣнѣ.

Вôйна на Далекôмъ Сходѣ.

Токіо 19. Японцѣ розпочали вчера пополудни новый загальный атакъ на Портъ Артура. Праве крило арміи ґен. Ноґі посунуло ся зъ горба 203 м. на передъ и заняло гору Янчуфанґъ, прогнавши зъ вôдтамъ російське вôйсько. Тй самй Японцѣ здобули вôдтакъ сусѣдный фортъ, котрый лежить въ пасмѣ горъ Ляотіанъ. О годинѣ 2 пополудни высадили Японцѣ въ воздухъ лѣве крыло помôчничого форту Тунчіванъ. Середъ того вывязала ся завзята борба, котра тревала до 7 годины вечеромъ, и въ котрôй уживано ручныхъ ґранатôвъ. Японській ґенералъ Семеіка, котрый особисто повѣвъ резервы до огню, передерся ажь до зимовыхъ російськихъ шаторъ-казематôвъ. О пôвночи тй форты находились вже безпечно въ рукахъ Японцѣвъ. Японцѣ здобули двѣ пушки и два машиновй ґверы. Росіяне стратили 50 людей забитыхъ, а коли уступали, запалили 4 лініи, однакъ Японцѣ въ самъ часъ цофнули ся. Въ суботу 17 грудня — Японцѣ острѣлювали зъ кораблѣвъ портъ и мѣсто причôмъ оденъ російській торпедовець затопивъ ся, а богато арматъ зôстало по фортахъ ушкодженыхъ. Адміралъ Тоґо доносить про новй безуспѣшнй атаки японскихъ торпедовцѣвъ на корабель Севастополь.

Токіо 20. Тутъ потверджують вѣдомость, що японьска обляжнича армія пôдъ Портомъ Артура заняла пôвнôчный и сходный фортъ на горѣ Кѣкванъ. Заки Японцѣ на сю гору выконали атакъ, передтимъ еще пôдложили міну пôдъ укрѣпленя, котра поробила великй знищеня.

Про атаки японскихъ торпедовцѣвъ на російскій военный корабель „Севастополь" доносить адміралъ Тоґо що слѣдуе: „Въ ночи дня 14 грудня нашй торпедовцѣ выконали цѣлый рядъ завзятыхъ и вôдважныхъ атакôвъ на російскій корабель „Севастополь". Коло пôвночи достали ся нашй торпедовцѣ до самого порту, а коло годени 1 розпочали ся атаки середъ штучного освѣтлюваня и стрѣлянины зъ російскихъ прибережныхъ кораблѣвъ. Пôдчасъ атакôвъ, два японскй торпедовцѣ, подѣравленй російскими кулями затопили ся. Атаки що разъ взновляли ся до годени четвертои рано. Страты въ людяхъ не значнй. Японцѣ стратили трохъ офіцирôвъ, и 16 людей, страты Росіянъ далеко меншй.

Берлинъ 20. Доносять тутъ, що положене Росіянъ такъ въ Портъ Артурѣ, якъ пôдъ Мукденомъ е дуже незавидне. Маршалокъ Ояма е пôдъ Мукденомъ сильно укрѣпленый, такъ, що хотяй Росіяне мають чисельну перевагу, всежь таки не могуть йому нѣчого зробити. Пôдъ Мукденомъ прийде доперва тогдѣ до битвы, коли Портъ Артура зôстане Японцями занятый, и коли маршалокъ Ояма достане пôдмогу зъ того вôйська, котре теперь здобувае Портъ Артура.

Токіо 21. Японскій цѣсарь приславъ похвалу ґен. Самеіма за заняте двохъ фортôвъ. Ґен. Самеіма е вже сивый и згорбленый старець, однакъ повный вôдваги и енерґіи. Вôнъ самъ особисто повѣвъ вôйско до атаку на тй два форты, и коли всѣ думали, що вôнъ вразъ зъ вôйскомъ зôстане вôдтятый вôдъ головнои арміи, и мали його вже за страченого, нагло спостережене японьскій прапоръ повѣваючій зъ вершкôвъ двохъ фортôвъ. Упадокъ Порту Артура е вже конечный и наступить каждои хвилѣ. Черезъ побôльшаючй шкла завважали Японцѣ, що корабель „Севастополь" е сильно перехиленый въ оденъ бôкъ.

Чіфу 21. Недалеко Владивостока приловили Японцѣ анґлійскій корабель „Ніґрета", котрый бувъ наповненый контрабандою и змѣрявъ до порту Владивостока. Корабель сей задержали Японцѣ вь своихъ рукахъ.

Того самого дня зловили Японцѣ другій анґлійскій корабель „Король Артуръ", котрый намагавъ ся выдôстати ся зъ пôдъ Порту Артура. На тôмъ корабли було кôлькохъ російскихъ офіцирôвъ маринарки, котрй хотѣли получити ся зъ фльотою Рождественского. Сей корабель такожь задержали Японцѣ въ своихъ рукахъ.

Парижь 22. Розôйшла ся тутъ вѣсть, що мѣжнародна конференція, котра мала розслѣдити пригоду на пôвнôчнôмъ мори, вже покôнчила свои нарады и присудила, що Росія мае звернути Анґліи вôдшкодоване въ сумѣ 600.000 долярôвъ.

Лондонъ 23. Телеґрафують тутъ, що японська фльота пôдъ проводомъ адмірала Камімуры выплынула на противъ фльоты Рождественского въ тôй цѣли, щобы звести зъ нею битву морску. Фльота адмірала Тоґа, котра стереже Портъ Артура вôдъ стороны моря, на завôзване адм. Камімуры, мае сейчасъ опустити Портъ Артура, и поспѣшити йому на помôчь.

Петербургъ 23. Ґенералъ Куропаткинъ доносить цареви, що дня 21 грудня заатаковали Японцѣ Росіянъ, зôстали однакъ вôдпертй и мусѣли цофнути ся, лишивши многихъ забитыхъ, а многихъ взятыхъ до неволѣ. Ґен. Куропаткинъ доносить дальше, що якъ видѣвъ на полоненыхъ Японцяхъ, убраня ихъ суть дуже легкй, такъ що мусять дуже вôдчувати зимно. Двомъ полоненымъ мусѣли російськй лѣкарѣ вôдтяти ногу и руку, котрй цѣлкомъ позамерзали.

Петербургъ 23. Російскй часописи звертають увагу всѣхъ державъ на японскй аґітаціи середъ Китайцѣвъ, кажучи, що аґітаціи такй а взглядно выкликанй ними заворушеня, принесуть шкоду не лишь самимъ Росіянамъ, але и другимъ европейскимъ державамъ, котрй мають деякй посѣлости въ Азіи.

Сенъ Франсиско 23. Корабель „Монґолія", котрый звôдси поплывъ въ напрямѣ до Япону, мавъ на поkладѣ 1500 тонôвъ рôжного товару, зелѣзного, вовняного а также и поживы. Всьо то е призначене для Японцѣвъ. Зовсѣмъ природно, якбы сей корабель попавъ ся въ руки Росіянъ, то бувбы задержаный задля контрабанды.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляю всіх членів братства Пресв. Богородиці, відділ Союза 86 в Олифант, Па., що в неділю дня 1-го януара 1905 відбуде ся річний мітинґ. На мітинґу буде ся принимати нових членів, буде ся читати дохід і розхід братства з минувшого року і буде ся вибирати новий уряд на рік 1905. Тож прошу всіх членів, щоби ся зійшли на сей мітинґ і вирівнали свій залеглий довг з першого року. Котрий член не появить ся на мітинґ без важної причини, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Мітинґ зачне ся о пів до другої по полудни.

Н. Поляньский, секретар брат.

'З CARNEGIE, PA.

Новозаложене сестрицтво під назвою „Сестрицтво сьв. Любви (Sisterhood of St. Lubwa) і Р. Н. Союза від. 83, заложено дня 27 Новембра 1904 р. в Carnegie, Pa. Мітинґ відбув ся в Неділю дня 4 Грудня 1904 р. де пояснено нововступаючим сестрам статути як сестричні так і Союзові, а потім вибрано слідуючий уряд: Предсідателька Сердиньска Марія, заступ. Сирко Анастазія, секретарка Ґовда Зофія, заступниця Шкірпан Марія, касієрка Кузимка Марія, заступ. Ґайдош Марія, дозор. хорих Понтус Марія, заст. Слабик Олена. Дальше ухвалили, щоби мітинґ відбував ся в Неділю першу по першім. Подаю отже до відомости женам як і дівчатам в Carnegie, Pa. а також прилучених плейзах, щобисьте приходили і вписували ся до сестрицтва а жадна з вас не пожалує. Горніть ся до пізнаня тай покажіть сьвітови, що ви також годні щось зробити, одна другу намавляйте а тогди буде сила. Знайте, що по других плейзах вже давно суть з'орґанізовані сестрицтва, давно жени тай дівчата просьвіщають ся, а ви маєте бути послідні? Покажіть ся, ануно в перед!

Т. Каськів, орґанізатор.

На мітинґу братства св. АА. Петра и Павла, вôддѣлъ Союза 6, въ Фредериктавнъ, Па., котрый вôдбувъ ся 18 Грудня 1904, выбрано слѣдуючій новый урядъ: Иванъ Петриско предсѣдатель и касіѣръ, Михайло Крічфалуші заступникъ, Василь Молнарь секретарь, М. Бетацкій заступникъ, Вас. Сакулъ, Иванъ Крисаничь и Юра Полякъ дозорцѣ касы, Френкъ Стойка капітанъ Вас. Гарбузъ хорунжій, Иванъ Крічфалуші Чопаковъ дверникъ, Василь Майоръ дозорця хорыхъ.

За рôкъ 1904 мало братство:

Доходу	$624.17
Розходу	522.36
Звысшило ся	101.81

Всего маєтку въ готовыхъ грошахъ мае братство $178.81.

Иванъ Петриско предсѣдатель и касіѣръ,
Василь Молнарь секретарь.
Адресъ братства:
Василь Молнарь.
Box 130, Fredericktown, Pa.

Выгравка.

Въ Понедѣлокъ вечеръ, дня 2-го Сѣчня 1905. вôдбуде ся выгравка срѣбнои годинки на доходъ Рускои Читальнѣ въ Скрентонъ, Па. пôдъ ч. 712 Вестъ Лакована Евеню.

Выдѣлъ.

Збирайте жертвы на Руской Нар. Домъ въ Америцѣ.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель { КОНСТ КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь { С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касієръ { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря........Йос. Кульчицкій BALTIMORE, M. D.

Заст. касієра.............А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
Ник. Дембицкій.....Mahanoy Plane, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..................Plymouth, Pa.
Иванъ Париликъ.......Terryville, Conn.

Ихъ заступники:

Ив. Сенько...................Jessup, Pa.
Ив. Посипанко.............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь...............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J

ДО ВѢДОМОСТИ СЕКРЕТАРÔВЪ „СОЮЗА“.

Поважаний П. Секретарѣ! Прошу собѣ се запамятати разъ на все, що

1) при каждой змѣнѣ вашои адресы або коли выбраный новый секретарь треба про се сейчасъ повѣдомити головного касієра;

2) всѣ квіты, котрі высилаю разомъ зъ чекомъ до подпису посмертнои або надзвычайнои запомоги не затримовати при собѣ по 3 мѣсяцѣ, але сейчасъ вôдсилати до редакціи „Свободы“ до оголошеня. Квіты ті гол. Урядъ мусить переховувати.

Здоровлю васъ всѣхъ и остаю зъ поважанемъ

Алексій Шаршонь. гол. касієръ Р. Н. Союза.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ИВАНЪ ПРОЦАКЪ, членъ вôддѣлу 78 въ Майнерсвилъ, Па., замешкалый въ Сементонъ, Па. упокоивъ ся 10 Децембра 1904. Небощикъ походивъ зъ села Смôльникъ, пов. Лѣско, Галичина. До Союза належавъ вôдъ 1 Юлія 1903.

Вѣчная память!

МИХАЙЛО ЛОПУХЪ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 90 въ Centralia, Pa., упокоивъ ся 13 го Децембра, 1904. Небощикъ походивъ зъ Поръ, пов. Стрый, Галичина.

Ч 459. **КВІТЪ** $100 00

на сто долярôвъ, котрі п. Иванъ Бобилъ отримавъ яко надзвычайну запомогу за утрату ока зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Butler, Pa., ... 1904.

Михайло Качоръ, свѣдокъ,
Иванъ Бунґа, предсѣдатель,
Грицъ Павукъ секретарь.

КВІТЪ $100.00

на сто долярôвъ, котрі я Теодозія Варинъ отримала яко надзвычайну запомогу зъ посмертного мого мужа Теодора Варина ґа удержане моеи родины зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J., Dec. 5, 1904.

Теодозія Варинъ.

Свѣдки { Ю. Подсадочный, о. Н. Подгорецкій, ...кука, секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

НОВЕ БРАТСТВО

сьв. Димитрія в McKees Rocks, Pa. вступило до Союза и дістало число 91. Урядниками братства суть: Яков Звириньскій предсід., Іван Порада касієр, Филип Кавалко секретар. Всі листи тичачі ся братства треба адресовати:

Philip Kawalko,
P. O. Box 117, McKees Rocks, Pa.

ПОДАЄМО

до загальнои вѣдомости, що рôчный мітинґъ братства св. О. Николая, вôддѣлъ Союза 53, въ Питсбурґъ, Па. вôдбувъ ся дня 11-го Децембра 1904. На мітинґу принимали мы новыхъ членôвъ безъ вступного и ухвалили, що всѣ члены позамѣсцевй маютъ посылати грошѣ якъ мѣсячне и другі належитости лишь выключно на руки о. Н. Стефановича; больше нѣхто не має права вôдбирати грошей вôдъ позамѣсцевыхъ членôвъ лишь о. Н. Стефановичъ. Урядниками зôстали выбраній на рôкъ 1905 слѣдуючі: о. Н. Стефановичъ головный предсѣдатель. О. Стефановичъ має право залагоджувати всѣ братскі справы и всѣ непорозумѣня. Николай Войтовичъ предсѣдатель, Стефанъ Фецьца секретарь, Андрѣй Телепъ касієръ. Адреса братска: Mr. Stephen Fecica 619 Cabot Way, S. S. Pittsburg, Pa.

Вôдъ Уряду Братства св. О. Ник. и Р. Н. Союза вôдд. 53.

Стефанъ Фецьца, секретарь.

ПЕРШИЙ дуже важний МІТИНҐ новоз'орґанізованого товариства під назвою „Заокеаньска Україна“ в Buffalo, N. Y. відбуде ся 15-го Січня 1905. Кождий член має явити ся на той мітинґ під карою 1 доляра. На мітинґу буде ся переглядати всі рахунки чи суть в порядку. також будемо принимати нових членів за пів вступного, се єсть 50 цнт. Се тілько в тім однім місяци, в других місяцях вступне буде як звичайно $1.00. Членом товариства може стати кождий чесний молодець, Русин народовець, що числить не менче 18 літ а не більше 35 літ. Мітинґи відбувають ся на ґалі під ч. 124 Amherst St., Black Rock, Buffalo.

Урядники { Никифор Видиш, предс., Онуфрій Коваль, касієр, Іван Черкас, секретар.

ЗЪ СКАТДЕЙЛЪ, ПА.

Дня 18 Децембра вôдбувъ ся рôчный мітинґъ тутешного братства, на котрôмъ переглянено рахунки за 1904 рôкъ и знайдено все въ найлѣпшôмъ порядку. До нового уряду выбрано слѣдуючихъ членôвъ: Теод. Ярошъ предсѣдатель, Ив. Коваль заступникъ, Грицъ Коваль секретарь, Ст. Коваль заступникъ, Федоръ Пелешъ касієръ, Петро Чуликъ заступникъ, Дмитро Коханъ и Василь Зозуля дозорцѣ хорыхъ. Михайло Вачуръ дверникъ. Митро Фешъ и Петро Вовкъ контрольоры. Мітинґи на будуче будуть всегда вôдбуватись въ першу Недѣлю по 15-ômъ кождого мѣсяця Слѣдуючій мітинґъ вôдбуде ся дня 21 Януара 1905. Будемо на нѣмъ принимати новыхъ членôвъ безъ вступного до братства и до Союза; тому просимо всѣхъ Русинôвъ тутешныхъ и зъ околицѣ, щобы ся на сей нашъ мітинґъ зголосили и до насъ приступили, бо така способность не скоро имъ ся трафить. Р. Н. Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного, 300 долярôвъ за жену и другі запомоги.

Гр. Коваль, секретарь.

БРАТСТВО

св. Арх. Михаила въ Біверъ Медовсъ, Па. взываѥ своихъ членôвъ, щобы ся явили на рôчный мітинґъ дня 1-го Януара 1905 о 2-ой годинѣ пополудни. На тôмъ мітинґу буде ся читати рôчный доходъ и розходъ и буде ся выбирати новый урядъ. Котрый братъ не явить ся на мітинґъ заплатить кары 50 центôвъ, а урядникъ $1.00. На сѣмъ мітинґу будемо принимати новыхъ членôвъ вôдъ 1 року до 30 безъ вступного, а вôдъ 30 до 45 за половину вступного.

Якимъ Прислопскій, предсѣд.
Андрѣй Савка, секретарь.

БРАТСТВО

св. пророка Иліи, вôддѣлъ Союза 28, въ Mahanoy Plane, Pa. дає до вѣдомости всѣмъ Русинамъ жиючимъ на долинѣ вôдъ Ashland ажь по Mahanoy City, Pa., що въ мѣсяцяхъ Януару и Февруару 1905 р. буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся въ кожду Недѣлю по першôмъ. Всѣ Русины зъ Маганой Плейнъ, Ґільбертонъ, Флаверъ Барлъ, Бостенъ Ронъ, Сентъ Никлесъ, Торкі Ронъ, ВилимпенШафтъ, Рапаганакъ, Джирардвилъ, Фраквилъ, Ґленъ Карбонъ а навѣть и зъ Маганой Сити повинні належати до сего братства, бо то одиноке братство на тоті всѣ плейзы, котре належить до своеи рôдпои рускои орґанізаціи, до „Р. Н. Союза“. Тожь часъ пôзнати, що своє, а що чуже, и не пхати ся чужимъ за наймитôвъ.

Гаврило Сопко, предс.,
Иванъ Пустельникъ, секр.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Ґленъ Лайонъ, Па. вôддѣлъ Союза 27, буде принимати новихъ членôвъ въ Януару и Февруару 1905 за пôвъ вступного.

Павло Капець, секретарь.

НОВЫЙ УРЯДЪ

братства св. О. Николая, вôддѣлъ 78, въ Майнерсвилъ, Па. слѣдуючій: Стефанъ Семанчикъ предсѣдатель. Митро Котляръ секретарь, Панько Пивоваръ записникъ, Яцко Гербутъ касієръ, Ив. Пловчанъ дозорця касы, Яцко Кишка дозорця хорыхъ. Адресъ братства:

Mitro Kotlar, Minersville, Pa.

БРАТСТВО

св. АА. Петра и Павла въ Plymouth, Pa. утримовало рôчный мітинґъ, на котрôмъ рахунки були точно оголошені сколько було доходу и розходу. Рахунки знайдено всѣ въ порядку. Опôсля братство выбрало новый урядъ а именно: предсѣдатель Андрѣй Канюкъ, заступникъ Михаилъ Лешко, секретарь Союза Стефанъ Гринякъ, секретарь братства Стефанъ Галабукъ, капітанъ Андрѣй Бирешъ, маршалокъ Иванъ Нѣмець, касієръ Михаилъ Ярощакъ. При тôй нагодѣ братство складає щиру подяку старымъ урядникамъ за ихъ трудъ, якъ бувшому предсѣдателеви Стефанови Прибышови, мѣстопредсѣдателеви Вас. Цѣркотови и прочимъ, а також желаѥ, щобы нові урядники выбрані на р. 1905, трудились въ здоровлю невпинно для добра нашого братства.

С. Гринякъ, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ

Повѣдомляємо всѣхъ членôвъ Братства св. Петра и Павла ч. 110 Р. Н. Союза, Leetsdale, Pa., що рôчный мітинґъ вôдбуде ся дня 8 Януара 1905 р. въ домѣ Ф. Яромого. Кождый членъ має ся на мітинґъ явити, бо инакше заплатить 50 цнт. кары. На мітинґу буде ся выбирати новый урядъ на рôкъ 1905, буде ся робити рахунокъ вôдъ заложеня Братства и, що найголовнѣйше, буде ся принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Такъ само буде ся збирати по кводру на желѣзний фондъ, якъ вамъ звѣстно зô „Свободы“. Кождый членъ має прийти на мітинґъ вже о першôй годинѣ пополудни, бо будемо мати много роботы.

За Урядъ Братства:
Павло Ґера, предс.
Федьо Мачита, секр.
Петро Смольницкій, кас.

— ДНЯ 11-го Грудня вôдбувъ ся рôчный мітинґъ братства Успенія Пресв. Богородицѣ въ Алеґени, Па., вôдд. 56 Р. Н. Союза, на котрôмъ выбрано слѣдуючій новый урядъ: Михаилъ Турковскій предсѣдатель, Димитрій Вархолякъ заступникъ, Павло Каршневичъ секретарь, Иванъ Вархолякъ заступ., Йосифъ Драганъ касієръ, Иванъ Андрусишинъ заступ. Опѣкуны хорыхъ: Василь Галайда и Афтанъ Олексякъ въ Алеґени, Стефанъ Копчакъ и Андрей Тупякъ въ Микисраксъ, Иванъ Палиця и Василь Моцо въ Литсделъ; Петро Герляхъ и Павло Ґера контрольоры.

Павло Каршневичъ, секр.

БРАТСТВО

св. Володимира въ Елизабетъ, Н. Дж. вôддѣлъ Союза 65, буде принимати новыхъ членôвъ въ Януару 1905 р. безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся всегда въ першу Недѣлю по 15-ômъ кождого мѣсяця въ нѣмецкôй ґали John Fluger, на Вашинґтонъ Евеню, Елизабетъ, Н. Дж.

Андрѣй Явилякъ, секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повѣдомляю всѣхъ членôвъ братства св. Отця Николая въ Оборнъ, Н. Й., вôддѣлъ 38, що рôчный мітинґъ вôдбуде ся дня 8-го Януара 1905, о годинѣ першôй пополудни. Передовсѣмъ буде ся принимати новыхъ членôвъ до братства и до Союза задармо вôдъ 16 до 30 лѣтъ, а высше 30 лѣтъ за половину вступного. Дальше буде ся читати доходъ и розходъ зъ цѣлого року и буде ся выбирати новый урядъ на рôкъ 1905. Напоминаю всѣхъ членôвъ, щобы ся зôйшли на той мітинґъ и вырôвнали свôй довгъ, щобы нові урядники вôдобрали касу и книжки въ порядку Котрый членъ буде собѣ легковажити и не поставить ся на той мітинґъ черезъ лѣнивство и не вырôвнає свôй довгъ, буде караный пôсля статутôвъ параґрафу 44 го. Такожь упоминаю, котрый членъ не має заплачено 25 центôвъ на желѣзный фондъ, нехай заплатить, инакше стратить право и про 25 центôвъ зôстане выключеный зъ Союза и зъ братства.

В. Росинко,
69 Pertine St., Auburn, N. Y.

БРАТСТВО

св. Архистратига Михаила въ Еленоръ, Па., вôддѣлъ 31, выбрало слѣдуючій урядъ на рôкъ 1905: Николай Добровскій предсѣдатель, Михаилъ Ковальчикъ заступникъ, Онуферъ Ксеничъ секретарь, Иванъ Ирочко заступникъ секрет., Иванъ Канторъ касієръ, Антôнъ Ковальчикъ заст. касієра, Асафатъ Ладна капітанъ, Дмитро Арданъ хорунжій, Иванъ Тимура дозорця хорыхъ. Мітинґи вôдбувають ся въ кожду другу Недѣлю по першôмъ въ домѣ нашого брата секретара о год. другôй пополудни.

Онуферъ Ксеничъ, секретарь.
Box 133.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Повѣдомляю всѣхъ нашихъ Русинôвъ, котрі мешкають въ Buffalo, Lancaster, Tonawanda, N. Y. и Brantford, Ont., котрі еще не належать до жаднои орґанізаціи, щобы прибули по новôмъ роцѣ дня 8-го Сѣчня 1905 на мітинґъ братскій, бо ся на тôмъ мітинґу буде принимати новыхъ членôвъ до Союза вôдъ одного року до 31-го безъ вступного а вôдъ 31 до 45 за половину вступного. Ті члены, котрі суть за далеко и не можуть приѣхати на мітинґъ а тамъ суть члены Союза, котрі можуть за ними посвѣдчити, що є здорові, то прошу выписати на карточцѣ кôлько має лѣтъ и якъ ся зове, звôдки походить, чи жонатый, чи самотный, скôлько жѣнка має лѣтъ и на кого посмертне здає, а я выпишу декларацію и зашлю до головного секретаря Союза.

Н. Серединьскій. сек. Союза.

БРАТЯ РУСИНИ!

Як відомо вам, в Taylor, Pa. заложено братство св. О. Николая, відділ Союза 92, тож шкода вам приставати до чужих, як польских або словеньских, як се було до сего часу. Кождий Русин в Тейлор, Па. (галицкий чи угорский) повинен належати до бр. св. О. Николая. Вступне тілько 25 цнт. а місячне 50 цнт., за то кождий член в часі хороби дістає $5.00 на тиждень. В місяцю Січню будемо принимати нових членів без вступного.

Й. Сенюк, місц. секретар.

Програма вечерка
дня 7-го Януара 1905 року,

якій вôдбуде ся

ВЪ ГАЛИ РУСКОЙ
въ Питсбургъ, Па.

1. Промова, выголосить А. Гальчакъ
2. Хоръ дѣтей.
3. „Запоморочена“ комедійка въ I актѣ вôдограють члены Питсбурґского хору.
4. Шевченко Тополя, вôддекламує С. Пелеховичъ.
5. Ой морозе, морозоньку и Ой ѣхали козаки, сольо квартетъ выконають: Із. Костюкъ, Т. Каськôвъ, Й. Яличко, Ст. Борейко.
6. Коляда „Стань Давиде“ хоръ мѣшаный.

Перерва 5 минутъ.

7. Дивне письмо, дѣточа комедія въ I актѣ.
8. „До молодѣжи“, вôддекламує П. Каня.
9. Коляда „Возсѣявый“ хоръ мѣшаный.
10. Шевченко „Розрыта могила“ вôддекламує, С. Пелеховичъ.
11. „Старі пяницѣ“, вôддекламують: А. Г., І. С., Я. М.
12. Коляда „На небѣ зôрка“.

Вступъ на галю 15 цнт.
За дѣти 5 цнт.

Зъ огляду, що програма та зацѣкавить кождого а вступъ дуже малый, сподѣємо ся, що всѣ Питсбурскі Русины и зъ поблизькихъ мѣстъ якъ: Carnegie, McKees Rocks, McKeesport, Allegheny загостять до насъ на той вечерокъ якъ найчисленнѣйше.

Доходъ призначеный на руску школу въ Питсбургу и читальню въ McKees Rocks.

Просимо сердечно на годину **7.30** вечеръ въ день Рождества Христового.

Комитетъ школьный:
Петро, Ляпакъ.
Андрей Телепъ,
Теодоръ Вовчко.
Алексей Журавъ

Жертвуйте на Р. Бурсу.

Баль! Баль! Баль!

Братство св. Володимира, вôддѣлъ Союза 108, въ Ню Йорку, устроює Перший Великий Баль въ Liberty Hall, 257—259 E. Houston St., New York, въ Суботу дня 28 го Януара, 1905. Початокъ о 7-ôй вечеръ. На Баль запрашаємо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинокъ зъ Ню Йорку и околицѣ. Тикетъ тôлько 25 цент. Музика буде добра. За добру забаву ручить комітетъ.

На балю и цѣлый мѣсяць Януаръ будемо принимати членôвъ до нашого братства за дуже маленьке вступне, а до Союза цѣлкомъ безъ вступного. Хто ще не належить, нехай ся зголосить до предсѣдателя Андрея Вовка, 224 E. 3d St., въ Ню Йорку (top floor) або на балю. Наше братство єсть зачартероване. Тожь смѣло братя впередъ до дѣла, бо въ едности сила.

Комітетъ:
Андрей Вовкъ, предсѣдат.,
Антôнъ Шеремета, секрет.,
Яковъ Лошко, касієръ.

Пісня американьска.

Пізнавайтесь Галичане
Та не з сальонами,
Бо в сальонах досить виски
Буде лихо зъ вами.
Бо в сальоні досить виски
Там си підіпете
А прийдете ви до дому
Всі ся на гурт бете.
Бо в сальоні досить виски
І тої парухи,
Погадайте чи маєте
На зиму кожухи.
Як фабрика заштапує
Що тогди робити?
Підете всі на обстес
Живі зьвірі бити.
Схамени ся руский хлопе
Тай не запивай ся,
Проси Бога, шануй гроші,
До краю вертай ся.
Ой бо жінка в старім краю
Боса, нага ходить,
А хлоп ходить по сальонах
Крики, бійки робить.
Крики робить, виску пє
Бога зневажає,
От такі то хлоп галицкий
Чести посідає.
І зблює ся, шкандал робить
Кричить до розпуку,
Нераз виска в сопружестві
Робить їм розлуку.
До безтями ся запє
Львячу він злість має:
Возьме хочби і ніж острий
На людий кидає.
Бо та виска та сивуха
Таку силу має:
Не одного „мудрагеля“
В баюру запхає.
Они Бога зневажають
В людий честь віймають
Алеж і самі про тоє
Нич чести не мають.
Такі рускі промисловці
Чести посідають,
Жінки свої обкрадають
В инший плейз втікають.

Іван Лопух.

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенѣ наперед.

ДЕ ЄСТЬ?

Фіонка Сьпівак, донька Ружи Сьпівак з Ирегонини, Горлицкого повіта в Галичині. Пошукує єі мати Ружа Сьпівак. Перед роком і пів мешкала в Трою, Н. Й., 356 Вест Секенд стріт. Хто би знав о ній або она сама прошу ласкаво зголоситись до редакції „Свободи" або на понизше поданий адрес. Причина для котрої мати єі шукає є та, що мати чула, що єі донька умерла.

Dimitry Kuziak,
Box 178,
Hastings on Hudson. N. Y.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.

29	Ч.	Агей пророкъ
30	П.	Даніилъ прор.
31	С.	Севастіянъ муч.
1	Н.	Сѣчень. Бонифатій
2	П.	Игнатій
3	В.	Юліянія
4	С.	Анастасія

— ВЪ Атлянта, Ґа. невыслѣдженѣ злочинцѣ вымордували одну родину зложену зъ 9 особъ, въ цѣли рабунку.

— ВЪ Рочестеръ, Инд. робôтникъ Ґільбертъ Бурнесъ застрѣливъ свою жѣнку и дитину, а вôдтакъ вôдобравъ собѣ жите. Передъ трома мѣсяцями розвѣвъ ся зъ жѣнкою, а коли она пôшла на службу, пôдозрѣвавъ еѣ о любовнѣ зносины зъ господаремъ дому, и кулькою револьверовою положивъ всьому конець.

— УТЕЧА убійникôвъ изъ судовои салѣ. Зъ Будапешту доносять: Передъ трибуналомъ судіѣвъ присяжныхъ въ Сатмаръ вôдбувала ся оногдѣ карна розправа противъ Илиѣ Брейка и Юрка Цекара о злочинъ убійства. Въ хвили, коли судіи присяжнѣ удали ся на нараду, щобы вôдповѣсти на поставленѣ имъ трибуналомъ питання, оба злочинники втекли изъ судового будинку. Сейчасъ розôслано за ними погоню, але утѣкачôвъ доси не зловлено.

— ОСТОРОЖНО зъ нафтою. Дня 23-го с. м. вечеръ въ домѣ однои Литвинки на Silex St. въ Скрентонъ, Па. дитина скинула лямпу зо стола. Лямпа розбилась, нафта загорѣлась и обляла матѣрь, котра вся въ полуменю выбѣгла на улицю. Нещасну сильно попарену вôдвезли до шпиталя.

Гр. Гойдичъ.

— ДОВѢДУЄМО ся зъ краєвои часописи „Діло" що галицкій митрополитъ графъ Шептицкій мае намѣрь выѣхати въ роцѣ 1905 до Америки на кôлька мѣсяцѣвъ, на візитацію рускихъ парохій.

— ВЪ Сомерсвилъ, Н. Дж. тамошный маючій горожанинъ вôдъ довшого часу живъ въ незгодѣ зô своєю жѣнкою, и неразъ, коли бувъ въ нетверезôмъ станѣ грозивъ еи, що єи забє. Однакъ всѣ тѣ споры залагоджувавъ братъ его жѣнки, котрый разомъ мешкавъ. Одного дня прийшовъ сей горожанинъ до дому вже рано, добре пôдпитый. Заразъ зачавъ зъ жѣнкою сварню а вôдтакъ небогато надумуючись выхопивъ за нôжъ, и бувъ бы еѣ пробивъ, але въ тôй хвили явивъ ся еи братъ, и межъ ними обома вывязалась страшна бôйка, котрои жертвою упавъ пôдпитый господарь, пробитый ножомъ въ саме серце.

— ВЪ Чікаґо, Ил. прийшло до сварки а вôдтакъ и до бôйки помѣжъ бувшими страйкерами, а страйколомами въ тамошнôй рѣзнѣ. Бôйка закôнчало ся въ сей способъ, що оденъ робôтникъ зôставъ убитый, а чотирохъ тяжко покалѣченыхъ.

— БОРБА зъ алькоголемъ въ Скандинавіи ведена черезъ кôлькадесять лѣтъ приносить наглядный успѣхи. Коли въ 1829 р. припадало пересѣчно 46 лѣтрôвъ алькоголю рôчно на кождого мешканця Скандинавіи, то нынѣ припадае лише 6 лѣтрôвъ алькоголю на одну особу въ Швеціи, а 2 и пôвъ лѣтрôвъ въ Норвегіи. До товариства тверезости въ Швеціи належить 320.000 душъ (7 пр.), а въ Норвегіи 700.000 душъ (10 пр.), однакъ въ дѣйсности далеко больше Скандинавцѣвъ не уживае алькоголю.

— ПИШЕ намъ п. Петро Завада зъ Whitney, Pa.: „Робота у насъ иде добре, робить кождого дня. Роботу тутъ може достати кождый хто прийде тôлько не знати на якъ довго, бо вôдъ браку и много плейзôвъ стоить про бракъ воды до заливаня печей. Нашъ плейзъ мае два великѣ резервоары але и въ нихъ вже много воды упало, то не знати на якъ довго ще выстарчитъ."

— ХТО прислалъ намъ 4 доляры за „Свободу" зъ Dickinson, N. D. и не пôдписавъ ся, зволить сейчасъ подати намъ свое имя.

Редакція „Свободы".

— ПОДАЮ до вѣдомости всѣмъ кому на тôмъ залежить, що робôтникôвъ у Десладжъ, Мо. вже е досыть и бôльше ихъ не потреба.

Т. Ревакъ, секретарь.

— ВСѢХЪ кому на тôмъ залежить повѣдомляю, що моя теперѣшна адреса така: Rev. A. Strocki, Rosthern, Sask. Can.

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ

Всячина.

ПРО ПОЧАТОКЪ КУРЕНЯ ТЮТЮНУ,

котрый зъ Америки розôйшовъ ся по свѣтѣ, розказують въ перской країнѣ: „За добрыхъ, давныхъ часôвъ, коли свѣтъ ще бувъ молодый и кождый стôлько посѣдавъ, що забажавъ, живъ у Мекцѣ молодый чоловѣкъ, добрый и чесный, якъ всѣ тодѣшнѣ люде и якими повиннѣ бути й нынѣ; мавъ вôнъ богато скарбôвъ, але нѣ одного не пантрувавъ такъ ревно и щиро, якъ свою жену красну и чесну. Занедужала она и померла. Даремно молодый чоловѣкъ напружувавъ свою волю, абы не упасти пôдъ терпѣнями. Вôдбувавъ по дорозѣ, взявъ за жѣнки чотыри дѣвицѣ найкраснѣ въ Мекцѣ, якъ ему пророкъ позволивъ; але нѣчо не змогло выбити ему зъ памяти дорогои перлы, а смутокъ очевидно зъѣдавъ ему жите. Тодѣ постановивъ вôдвѣдати набожного мужа, якого мудрость всюды славила ся. Мужъ мешкавъ глибоко въ пустынѣ, въ самôтнôй ямѣ у скалѣ и принявъ молодого чоловѣка якъ отець сына, котрымъ гордить ся. Попросивъ его тодѣ, щобы ему отворивъ свое серце и сказавъ до него: Мôй сыну, иди до гробу своеи жены. Тамъ найдешь зѣле, зôрви его, наповни нимъ тростину и лыкай дымъ, що буде творити ся. Сей дымъ буде твоею жѣною, твоимъ вôтцемъ, твоею мамою, твоимъ братомъ, а передовсѣмъ розумнымъ хранителемъ; вôнъ душу твою научить мудрости и розвеселить твôй умъ." Переказъ сей вповнѣ вôдповѣдае поглядамъ схôдныхъ народôвъ, де курене тютюну далеко ширше е розповсюджене якъ у насъ.

ГУМОРИСТИКА ЗЪ ПОЛЯ ВÔЙНЫ.

До Standard-у доносятъ зъ надъ Шаго: Межи обома ворожими фронтами стоить горбокъ, а на нѣмъ велика печера. Въ день криютъ ся тамъ японьскій патруль, а въ ночи россійскій. Недавно Японцѣ покидаючи надъ ранкомъ печеру, лишили въ нѣй фляшку коняку и листъ до Москалѣвъ, абы не занечищували печеры, а згляднo, абы ей вычистили. Москалѣ вдоволили бажаню Японцѣвъ и оставили въ печерѣ рубля въ листѣ зъ просьбою, абы Японцѣ лагôдно обходили ся зъ полонниками. Слѣдуючои ночи найшли листъ вôдъ Японцѣвъ, въ якôмъ послѣднѣ доносили, що про долю россійскихъ полонникôвъ можна бути спокôйнымъ. На потверджене того запевненя долучено фотографію, яка представляла, якъ полоненыхъ Москалѣвъ частують Японцѣ горѣвкою и цигарами. Дописуватель Standard-у додае, що згадана печера сповняе ролю межинародной почты межи обома ворожими таборами.

ТАЄМНÔСТЬ ЯПАНЦѢВЪ.

Въ петербурскôмъ дневнику „Новости" читаемо: „Чи Курокі померъ, чи жие? Кôлько було рѣшучихъ потверджень того факту, тôлько було й рѣшучихъ заперечень и остаточно вони кружать доси въ видѣ поголосокъ. Самъ фактъ е цѣкавый якъ примѣръ, о скôлько Японцѣ умѣютъ оповивати всьо тайною, удержувати всѣхъ въ невѣдомости того, що дѣйсно стало ся. У насъ погибъ Макаровъ и одною хвилею цѣлый свѣтъ про се знавъ, якъ также про смерть гр. Келера. Навѣть на думку не прийшло нѣкому выдумати вѣсти про смерть котрого-небудь зъ боевыхъ ґенералôвъ. Японцѣ е собѣ вѣрнѣ. Дивно чути розмовы, чи Курокі померъ або не померъ, начеб-то ходило о простого рядового а не визначного полководця. Видко въ якôйсь цѣли вѣсти про его смерть выходять зъ японьского штабу, котрый ихъ пôзнѣйше заперечуе. Замотувати и затирати слѣды се прикмета азійскихъ народôвъ. Другій рѣзкій примѣръ. Нѣхто на дѣлѣ не знае, кôлько японьскихъ кораблѣвъ погибло въ тôй вôйнѣ. Лише знищенѣ панцирники „Ohatsuci" и ще одного канонѣрки потверджено зъ боку японьского правительства. Прочѣ вѣсти, походячѣ зъ приватного жерела, е сумнѣвнои вартости. Тымчасомъ всѣ знають дуже добре нашѣ страты на мори, обчисленѣ и оповѣщенѣ урядово.

БОЖЕВÔЛЬСТВО ВЪ АРМІИ.

Число недужихъ на нервовый розстрôй въ теперѣшнôй россійско-японьской вôйнѣ е дуже значне. Якъ причину розстрою лѣкарѣ подають нервове напружене людей, що розумѣютъ грозу небезпеки, не могучи рôвночасно означити, звôдки она походить. Кореспондентъ дневника „Русь" описуе случай наглого божевôля, въ яке попавъ полковникъ П. пôдъ часъ битвы пôдъ Бензіху. По другôмъ неудачнôмъ атаку на японьскій позиціи, коли россійскѣ вôддѣлы були приневоленѣ завертати пôдъ градомъ японьскихъ набоѣвъ, зъ гурту штабовыхъ офіцирôвъ выскочивъ нагло полковникъ П. и початъ скоро бѣчи наперѣдъ. Хтось зъ офіцирôвъ крикнувъ за нимъ: „Куди, поцо, атже вôдступаемо!" Полковникъ П. задержавъ ся на хвилю, обернувъ ся и вказуючи на трупы, крикнувъ: „Хто смѣе вôдступати? Заразъ нехай станутъ и за мною наперѣдъ!" По хвили божевôльного чоловѣка пôцѣлила куля.

ДЛЯ НАШИХЪ БѢДНЫХЪ ВОЯКÔВЪ АБО ЗЪ РУКЪ ДО РУКЪ.

Князь Орловъ (до генерала кватермайстра): Ексценленціе — ось тутъ даю вамъ чекъ на міліонъ рублѣвъ для нашихъ бѣдныхъ воякôвъ на далекôмъ Сходѣ.

Ґенералъ (до головного касієра): Нехай Богъ надгородить стократно великодушного князя Орлова. Тутъ вôддаю вамъ пôвъ міліона рублѣвъ — якй я одержавъ вôдъ его Свѣтлости для нашихъ бѣдныхъ воякôвъ на далекôмъ Сходѣ.

Головный касієръ арміи (до другого касієра): Дай Боже нашôй Росіи якъ найбôльше такихъ добродѣевъ и патріотôвъ, якъ его Свѣтлость князь Орловъ. Прошу заняти ся тымъ, щобы тыхъ 250.000 рублѣвъ, якй князь жертвувавъ для нашои арміи, ужити на властиву цѣль.

Другій касієръ (до корпусного інтенданта): Князь Орловъ зволивъ найласкавѣйше жертвувати на армію высôку суму 100.000 рублѣвъ, яку передаю вамъ, щобъ вы роздали еѣ помежь бѣдныхъ воякôвъ вашого корпусу. — Що? поквітоване?... Нѣ дякую не потреба.

Інтендантъ корпусу (до подінтенд.): Пане полковнику передаю Вамъ 2000 рублѣвъ, якй призначивъ князь Орловъ для бѣдныхъ воякôвъ.

Денный розказъ: Жертвы на бѣдныхъ воякôвъ: панѣ Машинъ — пуделко чоколяды, Н. Н. три пары вовняныхъ споденъ, Его Свѣтлôсть князь Орловъ — 1 рубель.

Переклавъ І. Г.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано коричѣ—ту и на околицю.—

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у своего!

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрасеній. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантує.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшій и найтанші напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпшій напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

ST. HERMANS BENEVOLENT Society

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробкы высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5.500.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

3 HICKORY STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не тратъ брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По англицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ доброй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Рус намъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно важить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Мы, Русnaки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уптиво!

Перша Руска Торговля и Рукодѣльня

РИЗЪ И ЗНАРЯДÔВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ

у Львовѣ

поручае богато заосмотреный складъ всѣлякихъ товарôвъ церковныхъ.

Принимае замовленя на всякй роботы зô золота, срѣбла, бронзу и иньшихъ металѣвъ, якъ также до вôдновленя, позолоченя и посрѣбленя всякй церковнй и домашнй знаряды.

Всякй посылки полагоджуе вôдворатною почтою. Все выконуе въ найкоротшôмъ часѣ и по найнизшой цѣнѣ. На жаданье высилае цѣнники богато ілюстрованй.

Е. Спожарскій и В. Устеньскій,
ул. Руска Ч. 1., Львôвъ, Austria, Galicia.

СВѢТОВА ВЫСТАВА ВЪ ST. LOUIS

Кождый, хто зъ Братôвъ-Русинôвъ приѣде звидѣти славну свѣтову выставу въ St. Louis, Mo. нехай не пожалуе зайти до

первôрядного рускoго салону

АЛЕКС. ВАЛЕВСКОГО

а тамъ знайде все здоровй напитки та циґара, а що найголовнѣйше: добру пораду, помôчь и услугу черезъ цѣлый часъ.

Также пригадуе ся ласкавôй памяти, що спродае танй а добрй шіфкарты и высилае грошѣ до краю.

Aleksander Walewskyj,
175 St. George St., St. Louis, Mo.
Bell 'Phone Blue 1254.

Гей Русини! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Трометеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ каждôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

ДОВОДЫ И БЛАГОДАРЕНІЯ.

Одными тôлько доводами лѣкаръ може доказати, що въ дѣйстности вылѣчилъ хорыхъ людей. Читайте оголошенья другихъ лѣкарей, но въ нихъ не знайдете, щобы другій лѣкаръ малъ доводы або благодаренія своихъ паціентôвъ. Длятого-то, поневаже хвалятся тôлько, що суть укôнчеными лѣкарами, а неразъ слабость не тôлько не вылѣчатъ; но побôльшатъ, то чи-жь тіи лѣкари могутъ мати доводы вдячности и благодаренія? Николи!

Мы знову, которыи дбаемо о здоровье нашего народу, щобы онъ не былъ ободраный т. з. старокраевыми и военными докторами—обманцями, радимо всѣмъ хорымъ Русинамъ удаватись тôлько до:

ПРОФ. Д-РА Е. С. КОЛЛИНСА,

диплъомованого доктора зъ Нью-Іоркского университету,

которому цѣлый свѣтъ завдячуе певне и цѣлковите вылѣченье хорыхъ.

Для того подаемо тутъ кôлька найновѣйшихъ листôвъ, въ которыхъ нашіи братья и сестры благодарятъ профессорови КОЛЛИНСОВИ за цѣлковите вылѣченье ихъ изъ тяжкой недуги.

Вылѣченый зъ тяжкой внутренной хоробы и ревматизму.

Стефанъ Урбанъ,
Box 287, Great Falls, Mont.

Дитинячіи сухоты.

Почт. г-не проф. Коллинсъ!

Благодарю за лѣкарства, которыи выслано для моей доньки. Я страшно журился тѣмъ, що моя донька не выйде зъ той хороты. Однакъ теперь я переконался, що по Вашихъ лѣкарствахъ она чѣмъ разъ лѣпше выглядае и вже майже цѣлкомъ здорова. Для того прошу приняти мое сердечне благодареніе. Я буду розголошувати Ваше имя помежи моими знакомыми.

Съ почтеніемъ,
Іосифъ Попѣлъ,
Box 12, Fernie, B. C. Canada

Вылѣчена зъ хроничной желудковой слабости, болю головы и внутренныхъ женскихъ устроевъ.

Марія Боднарска,
Cliffwood, N. J.

Кашель, боль перси, крижей, желудка и нестравность.

Сердечне благодареніе засылаю проф. Коллинсови за вылѣченье моей слабости. Если бы не ваша помощъ, я певно не бачилъ бы вже денного свѣтла

Михаилъ Денько, *Box 32 Orbiston Ohio.*

Нервовость и боль головы.

Ласкавый докторе! Доношу вамъ, що лѣкарства Вашіи я получила въ належитомъ порядку и по ужитю ихъ сейчасъ чуюсь лѣпше и здоровше за що складаю сердечну подяку.

Анна Смитъ, *Ermandale, Ind.*

Скрофулы [пырщи].

Не маю словъ къ благодаренію д-ру Коллинсу за вылѣченье моей хороты, бо страшно докучали менѣ скрофулы. Теперь есмь цѣлкомъ чистый.

І. Бенницкій, *Cement Works Box 33, Hannibal, Mo.*

Выпуклина и боль утробы.

Почт. г-не проф. Коллинсъ! Зъ великою радостію дѣлюсь зъ вами вѣстію, що отъ вашого лѣкарства я цѣлковито выздоровѣлъ и не потребую носити поясъ. Слава такому докторови! Съ почтеніемъ,

Андрей Богатко,
186 *West Ruthland, Vt.*

Доводôвъ о вылѣченью секретныхъ хоробъ не можемо навести, понеже въ томъ часѣ не было паціентôвъ. Тысячи выздоровленыхъ людей посвѣдчаютъ высокое знанье и практику проф. д-ра КОЛЛИНСА, яко одинокого доктора, который ручитъ за цѣлковите вылѣченье всякихъ слабостей

СЕКРЕТНЫ ХОРОБЫ МУЖЧИНЪ И ЖЕНЩИНЪ.

Професоръ КОЛЛИНСЪ лѣчитъ власнымъ способомъ такъ, що нема такого паціента, которого бы своею методою не вылѣчилъ. Для того если кто есть хорый на яку будь слабôсть, повиненъ ей докладно описати въ родной мовѣ и заадресовати листъ:

PROF. DR. E. C. COLLINS,

140 W. 34th Street, NEW YORK, N.Y.

УВАГА: Проф. Коллинсъ по докладнôмъ справдженю вашой хороты и на жаданье діагнозы пошле вамъ потрѣбну пораду и такіи лѣкарства, которыи въ короткôмъ часѣ цѣлковито и на все вылѣчатъ вашу хороту. Про тое не занедбуйте своихъ хоротъ.

Офисовыи годины: Отъ 10 рано до 5 вечеромъ, а въ недѣлю отъ 10 рано до 1 пополудни.